

**ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΕΛΛΑΔΑΣ**

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ

ΜΕ ΘΕΜΑ:

«Η σημασία των σχολικών χώρων και των κτιριακών υποδομών στην ανάπτυξη των παιδιών σχολικής και προσχολικής ηλικίας. Ερευνητικά δεδομένα και επιστημονικές προσεγγίσεις»

ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΜΕ ΘΕΜΑ:

Η σημασία των σχολικών χώρων και των κτιριακών υποδομών στην ανάπτυξη των παιδιών σχολικής και προσχολικής ηλικίας.

Ερευνητικά δεδομένα και επιστημονικές προσεγγίσεις

ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ:

- Γιώργος Χριστόπουλος, μέλος Κ.ΑΝ.Ε.Π. και Πρόεδρος Ο.Ι.Ε.Λ.Ε.
- Κυριακή Τσουκαλά, Ομότιμη Καθηγήτρια του Τμήματος Αρχιτεκτόνων – Μηχανικών του Α.Π.Θ.
- Μανώλης Δανδουλάκης, Πρόεδρος Σωματείου εργαζομένων στην ΚΤ.ΥΠ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Θ. ΚΙΚΙΝΗΣ): Καλησπέρα. Τρίτη διαδικτυακή εκδήλωση της ΔΟΕ για το 2024 στο πλαίσιο της τακτικής των ενιαίων κειμένων για την αντιμετώπιση του Ν. 4652 και την εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση των Σχολικών Μονάδων.

Θέμα της σημερινής μας εκδήλωσης στο πλαίσιο της συνέχισης του αγώνα για την υπεράσπιση του δημόσιου σχολείου, είναι «Η σημασία των σχολικών χώρων και των κτιριακών υποδομών στην ανάπτυξη των παιδιών σχολικής και προσχολικής ηλικίας. Ερευνητικά δεδομένα και επιστημονικές προσεγγίσεις».

Να θυμίσω εισαγωγικά ότι δυο ανάλογες εκδηλώσεις σ' αυτή την κατεύθυνση, σ' αυτό το περιεχόμενο, πραγματοποιήθηκαν, η μία διαδικτυακά στις 26 Μαΐου του 2023 με τον τίτλο «Η σημασία των σχολικών χώρων και των κτιριακών υποδομών, που συντελούν και αρμόζουν στην ολόπλευρη

ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής και σχολικής ηλικίας» και μια δια ζώσης εκδήλωση στην Καρδίτσα στις 31 Μαΐου του '23, με θέματα «Η σπουδαιότητα των ζητημάτων των κτιριακών υποδομών και της ασφάλειας και της θωράκισης των σχολικών χώρων ως βασική μέριμνα της πολιτείας – Ο ρόλος τους στην εκπαιδευτική πράξη».

Το αναφέρω αυτό γιατί το κτιριακό ζήτημα ειδικά, έτσι όπως διογκώθηκε από τη στιγμή που εντάχθηκε πλήρως και η προσχολική αγωγή στην υποχρεωτική εκπαίδευση αλλά και με δεδομένη την παλαιότητα των πάρα πολλών κτιρίων απ' αυτά που έχει στα οποία στεγάζονται σχολεία αλλά και των αδυναμιών, τα οποία θα μας τα πει βέβαια ο κ. Δανδουλάκης περισσότερο, έτσι όπως έχει μετεξελιχθεί από τον ΟΣΚ και μετά, είναι ζητήματα τα οποία απασχολούν πάρα πολύ τον κλάδο.

Γι' αυτό και μπήκαν άλλοτε και στις αποφάσεις της 89^{ης} Γενικής Συνέλευσης θέματα σχετικά με τα κτιριακά και είναι και ένα κομμάτι τους μαζί με άλλα κομμάτια της ασφάλειας, στο σχέδιο, στη Συλλογική Σύμβαση Εργασίας το οποίο έχει υποβάλλει προς συζήτηση η ΔΟΕ, το Υπουργείο Παιδείας και στο Υπουργείο Εργασίας, και αναμένουμε μετά τη δεύτερη πρόσκληση που θα απευθύνουμε αυτές τις ημέρες, για να δούμε αν τελικά θ' ανταποκριθεί ή όχι ην πολιτεία στην έκκληση της Ομοσπονδίας να συζητήσει για βασικά ζητήματα που απασχολούν το εκπαιδευτικό έργο.

Στη σημερινή μας εκδήλωση, έχουμε την τιμή να έχουμε μαζί μας την κα Κυριακή Τσουκαλά, την Ομότιμη Καθηγήτρια του Τμήματος Αρχιτεκτόνων, Ομότιμη Καθηγήτρια του Τμήματος Αρχιτεκτόνων και Μηχανικών του ΑΠΘ, τον κ. Μανώλη Δανδουλάκη, Πρόεδρο του Σωματίου Εργαζομένων στην ΚΤΥΠ, που είναι ήδη μαζί μας αυτή τη στιγμή και τον κ. Γιώργο Χριστόπουλο, Πρόεδρο της ΟΙΕΛΕ, της Οργάνωσης Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών Ελλάδας και μέλος του Κέντρου Ανάπτυξης της Εκπαιδευτικής Πολιτικής, του ΚΑΝΕΠ, ο οποίος θα μας βάλει και τη δική του σπικική, αλλά θα συνδεθεί στη συνέχεια λόγω κάποιας υποχρέωσης την οποία έχει.

Επομένως μπορούμε να ξεκινήσουμε από σας κα Τσουκαλά.

Κ. ΤΣΟΥΚΑΛΑ: Καλησπέρα σε όλους και όλες και ένα μεγάλο ευχαριστώ γι' αυτή την πρόσκληση. Εδώ και πάρα πολλά χρόνια, συζητάμε για τα

προβλήματα που έχουν τα σχολικά μας κτίρια, οι σχολικές κτιριακές υποδομές.

Συζητάμε για το έλλειμμα σε αίθουσες, σε εγκαταστάσεις, σε εξοπλισμό και τώρα, τα τελευταία 10-15 χρόνια με την οικονομική κρίση αλλά και εξαιτίας φυσικά των πολιτικών επιλογών στον τομέα της Εκπαίδευσης, έχουν προστεθεί και άλλα προβλήματα, πολύ σοβαρά προβλήματα, όπως είναι η απουσία ελέγχων και η ανύπαρκτη σχεδόν συντήρηση των σχολικών κτιρίων. Και αυτά έχουν επιπτώσεις πρώτα απ' όλα στην ασφάλεια των παιδιών μας.

Το πρώτο λοιπόν ζητούμενο σήμερα, εφ' όσον θα μιλήσουμε για τον σχολικό χώρο και πώς επιδρά στην ανάπτυξη των παιδιών, είναι ένα ασφαλές περιβάλλον, για τα παιδιά και φυσικά για όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας.

Η ασφάλεια δεν είναι η μόνη ποιότητα του σχολικού χώρου. Υπάρχουν και άλλες ποιότητες χώρου για τις οποίες θα συζητήσουμε σήμερα, ποιότητες που επιδρούν στη σωματική και διανοητική υγεία των παιδιών μας, στην κοινωνική ανάπτυξη, στη συναισθηματική ανάπτυξη, στη νοητική ανάπτυξη των παιδιών.

Θα μιλήσουμε λοιπόν γι' αυτές τις ποιότητες, αλλά θα ήθελα να πω ότι η απόσταση των σχολικών μας κτιρίων από αυτές τις χωρικές ποιότητες μεγαλώνει όσο τα σχολεία δε μπορούν ν' ανταποκριθούν σε βασικές ανάγκες.

Ας δούμε τώρα ποιες είναι αυτές οι χωρικές ποιότητες, αλλά και με ποιον τρόπο θα μπορούσαν ν' αναβαθμιστούν σήμερα μέσα σ' αυτή τη συνθήκη οικονομικής κρίσης, οι σχολικοί χώροι. Θα θέσω στο κέντρο του προβληματισμού μας τον συσχεδιασμό και τη συνδιαμόρφωση των σχολικών χώρων και από εκεί θ' αντλήσω επιχειρήματα για ν' απαντήσω σ' αυτά τα δυο ερωτήματα.

Ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή: Ο σχολικός χώρος δεν είναι ουδέτερος. Δε μπορεί ν' απομονωθεί από την εκπαιδευτική διαδικασία, δε μπορεί ν' απομονωθεί από την εκπαιδευτική φιλοσοφία. Είναι η παιδαγωγική συνθήκη που θέτει τους όρους οργάνωσης, δομής, λειτουργίας και αισθητικής του σχολικού χώρου.

Ο σχολικός χώρος λοιπόν στον οποίο θ' αναφερθώ, συνδέεται με τη σχεσιοκεντρική υπαρξιακή συνεργατική, κοινοτική, παιδαγωγική. Πρόκειται για ένα συμπεριληπτικό, όπως διαπιστώνεται, όρο, έναν όρο που συμπεριλαμβάνει όλες τις τάσεις εκείνες που εμφανίστηκαν από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα μέχρι σήμερα και οι οποίες δίνουν έμφαση στην ανάπτυξη της πρωτοβουλίας του παιδιού, στο ρόλο της πράξης στη μαθησιακή διαδικασία, στις συνεργατικές και συμμετοχικές παιδαγωγικές πρακτικές, στη σύνδεση του σχολείου με την κοινωνία και ιδιαίτερα στις σχέσεις που αναπτύσσει το παιδί, με ό,τι το περιβάλλει.

Δε θα σταθώ περισσότερο φυσικά σ' αυτό το παιδαγωγική πλαίσιο γιατί το γνωρίζετε καλύτερα από μένα. Ωστόσο θα εστιάσω σε μια έννοια, στην έννοια της συμμετοχής, επειδή είναι κοινή έννοια των δυο πεδίων, του πεδίου των επιστημών του χώρου και του πεδίου της εκπαίδευσης και αγωγής του παιδιού.

Στο πεδίο της Εκπαίδευσης, θα λέγαμε ότι η συμμετοχή μπορεί να ορισθεί ως εξής: Ότι είναι η άσκηση του ατομικού μέρους ευθύνης στην πραγματοποίηση μιας διεργασίας και μέσω αυτής της άσκησης, το παιδί, ο νέος, η νέα, χτίζει την ταυτότητα του πολίτη, χτίζει την ταυτότητα πρώτα απ' όλα του εαυτού, χτίζει την ταυτότητα του πολίτη, συμμετέχει στη διαμόρφωση της συλλογικής συνείδησης.

Μέσα από τη συμμετοχή, χτίζει και την ταυτότητα του χώρου. Νοηματοδοτεί το χώρο και τον μετατρέπει από Ευκλείδιο χώρο και τις μετρικές διαστάσεις του, σε τόπο, δηλαδή σε κατοικημένο χώρο. Ο τόπος είναι μια χωρική κατηγορία πολύ πιο πλούσια, σύνθετη. Επειδή πέρα από τα μετρικά της χαρακτηριστικά η έννοια αυτή έχει ένα φορτίο ψυχολογικό, κοινωνικό, πολιτισμικό, υπαρξιακό, βιωματικό.

Στο πεδίο τώρα της αρχιτεκτονικής, η έννοια της συμμετοχής εμφανίζεται τη δεκαετία του 1950-60 με την κρίση του μοντέρνου κινήματος, όταν είχαν αμφισβητηθεί οι καθολικές αξίες και η λειτουργικότητα στην οποία στηριζόταν το μοντέρνο κίνημα και εμφανίζονται στη γλώσσα της αρχιτεκτονικής οι έννοιες της ταυτότητας, η έννοια του τόπου, η έννοια της ένταξης στο περιβάλλον, ένας δηλαδή προσανατολισμός περισσότερο κοινωνικός στην αρχιτεκτονική.

Και εμφανίζεται και η τάση του συμμετοχικού σχεδιασμού παράλληλα, με ένα έντονο, θα έλεγα πολιτικό πρόσημο. Οι πρώτες εφαρμογές συμμετοχικών διαδικασιών στο σχεδιασμό σχολικών κτιρίων, έγιναν στις ΗΠΑ γύρω στη δεκαετία του '70, όταν οι αρχιτέκτονες ευαισθητοποιήθηκαν απέναντι στους κατοίκους του χώρου, στους χρήστες και θέλησαν να τους εντάξουν στη διαδικασία σχεδιασμού του χώρου.

Θ' αναφέρω μόνο δύο ονόματα τα οποία μάλλον θα γνωρίζετε, τους καλέσαμε και τους δύο εδώ στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, το Τμήμα Αρχιτεκτόνων είχε προσκαλέσει τον Χένρι Σάνοθ και η Παιδαγωγική Σχολή τον Ρότζερ Χατ. Και οι δυο αρχιτέκτονες που αφιέρωσαν τη ζωής του σ' αυτή την υπόθεση του συμμετοχικού σχεδιασμού των σχολικών περιβαλλόντων.

Στη Γαλλία, θα πρέπει να πω και αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία και για εμάς και για τη σημερινή συζήτηση, η έννοια της συμμετοχής ενσωματώθηκε την ίδια εποχή, περίπου το 1972 στις εγκυκλίους του Υπουργείου Παιδείας και έχει κυρίως τη μορφή συνεργασία των αρχιτεκτόνων με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και την εκπαιδευτική κοινότητα και τους υπεύθυνους για την εκπαίδευση και στην πραγματικότητα βέβαια σε όλη τη διάρκεια των σχεδιαστικών διαδικασιών, συμμετείχαν και άλλες πληθυσμιακές ομάδες, συμμετείχαν και παιδιά και γονείς και κάτοικοι της ευρύτερης περιοχής.

Αυτή η πρακτική του συμμετοχικού σχεδιασμού ακολούθησε φθίνουσα πορεία για να βρεθεί και πάλι στο προσκήνιο της αρχιτεκτονικής τις τελευταίες τρεις δεκαετίες λόγω της περιβαλλοντικής κρίσης και μέσα σε μια νέα συνθήκη οικολογική και κοινωνική με έντονο πολιτικό χαρακτήρα.

Έχουμε και μια αλλαγή ορολογίας. Ενώ στην πρώτη φάση στην οποία αναφέρθηκα χρησιμοποιήθηκε ο όρος «participator design» (συμμετοχικός σχεδιασμός), τώρα χρησιμοποιείται ο όρος «bottom up design», δηλαδή σχεδιασμός από κάτω από την κοινωνική βάση για να τονισθεί κυρίως αυτή η προσπάθεια να βρεθούμε στις ανώτερες βαθμίδες, στην κλίμα Einstein της συμμετοχής.

Παράλληλα δημιουργούνται κοοπερατίβες αρχιτεκτονικής ή κοοπερατίβες αν θέλετε διεπιστημονικών ομάδων σχεδιασμού και λέω διεπιστημονικών, γιατί συμμετέχουν όχι μόνο αρχιτέκτονες αλλά συμμετέχουν

και καλλιτέχνες, κοινωνιολόγοι, ψυχολόγοι, παιδαγωγοί, αστικοί γεωγράφοι και άλλες ειδικότητες και αυτές οι κοοπερατίβες συνεργάζονται πάντοτε με όλες τις ενδιαφερόμενες ομάδες, συσχεδιάζουν το χώρο και πολλές φορές φτάνουν μέχρι τη συνδιαμόρφωσή του όπως θα δούμε στα παραδείγματα.

Είναι ομάδες που αμφισβητούν τον κυρίαρχο τρόπο παραγωγής του χώρου στις κοινωνίες μας και θέλουν να προσανατολίσουν την αρχιτεκτονική σε μια κοινωνική αρχιτεκτονική και όχι σε αυτή την αρχιτεκτονική του θεάματος και του εντυπωσιασμού που χαρακτηρίζει τις νεοφιλελεύθερες κοινωνίες μας σήμερα.

Αλλά ας δούμε ορισμένα παραδείγματα. Ξεκινώ από τη Γαλλία. Βλέπετε στο σχεδιάγραμμα το οποίο δανείστηκα από μια διδακτορική διατριβή, εδώ στο κέντρο βλέπετε ένα όνομα, γράφει “Colectif Etc”. Είναι η πρώτη κοοπερατίβα που συγκροτήθηκε πριν από πολλά χρόνια, αλλά δεν άργησαν να σχηματιστούν πολλές άλλες κολεκτίβες γύρω από αυτήν σε αναφορά ως προς αυτήν, ή σε συνεργασία με αυτήν.

Εδώ θα δώσω ένα παράδειγμα από τη δουλειά της κολεκτίβας EC που την κάλεσε ο Δήμος για να συμβάλλει στην αναβάθμιση των σχολικών χώρων, ενός σχολικού συγκροτήματος. Βέβαια υπήρξε ένα ευρύτερο πρόγραμμα ανάπτυξης της αστικής περιοχής, όλοι οι κάτοικοι συμμετείχαν βέβαια σε αυτές τις διαδικασίες σχεδιασμού, έμειναν πάρα πολύ ευχαριστημένοι και ο Δήμος αποφάσισε να καλέσει αυτή την κοοπερατίβα και να συνεργαστεί μαζί της για να βελτιωθούν οι σχολικοί χώροι.

Να πω ότι αυτές οι ομάδες είναι επαγγελματικές ομάδες. Είναι μια πρακτική θεσμοθετημένη σ' αυτές τις χώρες. Βλέπουμε εδώ τα παιδιά σε όλη αυτή τη διαδικασία συσχεδιασμού αλλά και συνκατασκευής, συνδιαμόρφωσης του χώρου, ν' αναλαμβάνουν διαφορετικούς ρόλους, το κάθε παιδί έχει κι από ένα επάγγελμα, εδώ έχουμε αυτή την έννοια της ανάληψης ευθύνης, έχουμε μια ηθική δέσμευση απέναντι στους άλλους, είναι υπεύθυνο για την εκτέλεση ενός έργου στο πλαίσιο μιας συνεργατικής διαδικασίας και αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό για τις αντιληπτικές διαδικασίες, για το κτίσιμο της ταυτότητας του χώρου αλλά και του εαυτού, όπως είπα προηγουμένως.

Βλέπουμε τις κατασκευές, το πώς μετατρέπεται ο αύλειος χώρος σ' ένα ανοιχτό εργοτάξιο, είναι ανοιχτό στους κατοίκους της γειτονιάς αλλά και σε όλους τους πολίτες, όποιος επιθυμεί να συμβάλει μπορεί να πάει και να συνεργαστεί με αυτή την κοοπερατίβα. Βλέπουμε εδώ πώς κατασκευάζονται αυτές οι κερκίδες για να βελτιώσουν τις λειτουργίες του αύλειου χώρου ή εδώ το πώς επανασχεδιάζονται οι είσοδοι του σχολείου με τη χρήση χρώματος ή άλλου εξοπλισμού για το παιχνίδι των παιδιών και για να είναι πολύ πιο φιλόξενο και φιλικό αυτό το περιβάλλον της εισόδου στο σχολείο.

Το πώς δημιουργούνται αυτές οι κατασκευές για να σχηματιστεί ένας κήπος μέσα στον αύλειο χώρο, ή το πώς αναδιαμορφώνεται η βιβλιοθήκη του σχολείου. Όλα αυτά βέβαια ενισχύουν τις κοινωνικές σχέσεις και με αυτόν τον τρόπο ισχυρίζονται αυτές οι ομάδες ότι επανεξετάζουν την κοινωνική αξία του σχεδιασμού σ' έναν μεταβαλλόμενο κόσμο.

Λίγο αργότερα, από το 2014, περνάμε στο 2019-2022, εδώ έχουμε και την περίοδο της πανδημίας, έχουμε την κολεκτίβα «αυλές – οάσεις», έτσι λεγόταν το πρόγραμμα αυτό, το οποίο εντασσόταν σ' ένα άλλο πρόγραμμα ευρύτερο, κλιματικής προσαρμογής. Στόχος ήταν να πρασινίσουν οι σχολικές αυλές για να βελτιωθεί το μικροκλίμα της περιοχής, για να συνδεθούν αυτές οι αυλές, ν' αποτελέσουν μέρος ενός ευρύτερου δικτύου πράσινων χώρων της περιοχής, για να ενισχυθούν οι κοινωνικές επαφές σε αυτή τη γειτονιά αλλά να ενισχυθεί και το παιχνίδι αλλά και οι διαδικασίες μάθησης των παιδιών.

Προφανώς οι αυλές όπως καταλαβαίνετε, ήταν ανοιχτές στην αστική αυτή περιοχή τις ώρες που το σχολείο δε λειτουργούσε. Κι εδώ βλέπουμε τη συνεργασία διδασκόντων και γονιών, το πώς μετατρέπονται οι αυλές, οι αύλειοι αυτοί χώροι, πώς αποκτούν σχολικό κήπο, αποκτούν, παιδότοπο, γίνονται ακόμα και εικαστικές παρεμβάσεις στην περιήφραξη του σχολείου, το ίδιο μας δείχνουν και αυτές οι εικόνες.

Δημιουργούνται και υπαίθριες τάξεις, ένα θέμα που είχε πολυσυζητηθεί την περίοδο της πανδημίας και πιστεύω ότι είναι απαραίτητο, όχι μόνο για τις πανδημίες, αλλά και γενικότερα για τη σχολική ζωή, να υπάρχει και μάθημα στον υπαίθριο ανοιχτό χώρο. Μπορούν λοιπόν να δημιουργηθούν τέτοια ανοιχτά δωμάτια, θα λέγαμε στον εξωτερικό αύλειο χώρο.

Αφήνω τώρα τη Γαλλία για να περάσω στην Ισπανία. Να πω ότι έχουν δημιουργηθεί, έχουν συγκροτηθεί πάρα πολλές τέτοιες ομάδες, σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες. Εγώ περιορίζομαι σε αυτά τα παραδείγματα γιατί έχουμε περιορισμένο χρόνο προφανώς για την παρουσίαση αλλά και επειδή είχα καλύτερη πληροφόρηση γι' αυτά από φοιτητές μου που έχουν αποφοιτήσει τώρα και συνεργάζονται με αυτές τις ομάδες.

Μπασούρα, στα Ισπανικά σημαίνει σκουπίδι. Μπασουράμα λοιπόν αυτή η κολεκτίβα, θέλει να δηλώσει τον οικολογικό κατά κάποιον τρόπο, κοινωνικοοικολογικό προσανατολισμό της γιατί επιμένει πάρα πολύ στην ανακύκλωση των υλικών με την οποία κατασκευάζουν μετά, σε συνεργασία με τα παιδιά και τους δασκάλους, και τους πολίτες της περιοχής, όλα αυτά που συνέλαβαν μετά από συζητήσεις, αξιολογήσεις που έγιναν για το τί χρειάζονται, τι ανάγκες έχουν για να βελτιωθεί αυτό το σχολικό περιβάλλον.

Με βάση λοιπόν αυτό το παλιό υλικό που ανακυκλώνεται, γίνονται αυτές οι νέες κατασκευές και βελτιώνονται οι ποιότητες του σχολικού χώρου. Υποστηρίζουν ότι έτσι τα παιδιά μαθαίνουν την αξία της επανάχρησης όπως επίσης και το πόσο σημαντικό είναι να είσαι αυτόνομος και δημιουργικός στην καθημερινότητά σου και ενεργό μέλος μιας κοινότητας, συνδιαμορφώνοντας μαζί με τους άλλους, το χώρο κατοίκησης.

Φεύγουμε λοιπόν από την Ισπανία και ερχόμαστε στη Γερμανία. Θα πούμε δυο λόγια για τη δουλειά της ομάδας BAUPILOTEN. Είχαμε καλέσει κάποιο εκπρόσωπο αυτής της ομάδας, την κα Χόφμαν σ' ένα συνέδριο που είχαμε κάνει στη Θεσσαλονίκη και είχε παρουσιάσει όλη αυτή τη δουλειά που κάνουν στα σχολεία.

Αυτοί έχουν μια πιο αφηγηματική θα έλεγε προσέγγιση, δε φτάνουν στο στάδιο της συνδιαμόρφωσης και της συνκατασκευής του χώρου, προχωρούν μέχρι και το συσχεδιασμό του. δουλεύουν στα σχολεία με τα παιδιά, εντοπίζουν τα προβλήματα, ξεκινούν από έναν μύθο, αυτό να πω, ξεκινούν από ένα μύθο, ένα παραμύθι, μια ιστορία και με βάση αυτή, το παιδί αρχίζει να δημιουργεί αυτούς τους νέους χώρους.

Υπάρχει λοιπόν συσχεδιασμός, η κοοπερατίβα μαζί με τα παιδιά και τους δασκάλους σχεδιάζουν αυτές τις επεμβάσεις. Εδώ βλέπουμε

για παράδειγμα, αυτό το θεωρώ εξαιρετικό παράδειγμα, γιατί βλέπουμε το πώς μπορεί να μετατραπεί η είσοδος ενός σχολείου που είναι μια απλή επιφάνεια και πολλές φορές μια επιφάνεια πολύ αφιλόξενη θα έλεγα, να μετατραπεί σ' ένα χώρο-παιχνίδι.

Δηλαδή από επιφάνεια αποκτά χωρικότητα και μέσα βέβαια από αυτόν τον έξυπνο θα έλεγα σχεδιασμό της, γίνεται ένας παιγνιώδης χώρος για το παιδί. Το ίδιο διαπιστώνουν και για τον εσωτερικό χώρο, ότι ένα απλό άνοιγμα που συνδέει τον εσωτερικό με τον εξωτερικό χώρο μπορεί ν' αποκτήσει και αυτό χωρικότητα και να ενταχθεί στο παιχνίδι των παιδιών.

Βλέπουμε εδώ όλη αυτή την επικοινωνία, πώς εντείνεται μετά από αυτές τις παρεμβάσεις μεταξύ των παιδιών που είναι στον εσωτερικό και εξωτερικό χώρο, αλλά και αυτές οι παρεμβάσεις, τους είχαν καλέσει σε κάποια άλλα Δημοτικά, στο Δημοτικό Gallilei για παράδειγμα να παρέμβουν αποκλειστικά στους χώρους κυκλοφορίας και να τους μετατρέψουν σε χώρους με πολλές χρήσεις, να μπορούν τα παιδιά να τους χρησιμοποιήσουν και για την ατομική δουλειά αλλά και για τη συλλογική εργασία όπως το βλέπουμε εδώ στις εικόνες, δημιουργούν και μια επιφάνεια για εκθέσεις, μπορούν να εκθέσουν τα παιδιά και τα έργα τους, άρα γίνεται ένας χώρος πολλαπλών χρήσεων και αποκτά άλλο ενδιαφέρον, άλλο χαρακτήρα και άλλη ταυτότητα.

Με αυτό το μαλακό υλικό, βλέπετε ότι μπορούν να δημιουργήσουν σπηλιές, καταφύγια, βάθρα που έχουν αναφορά πάντα σ' αυτό το μύθο, σ' αυτή την ιστορία με την οποία ξεκινούν τη δουλειά τους.

Ας δούμε όμως τι γίνεται και στην Ελλάδα. Στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία συναντούμε ανάλογες προσεγγίσεις. Εδώ υπάρχουν ελάχιστες επαγγελματικές ομάδες και κάποιες που εργάζονται σε εθελοντική βάση. Αναφέρω πρώτα απ' όλα τα προγράμματα, έτσι μαθαίνουν καλύτερα και ανοιχτά σχολεία, προγράμματα για την αναδιαμόρφωση των σχολικών χώρων στην Αθήνα που έγινε μετά από συμμετοχικές διαδικασίες, προγράμματα που ξεκίνησαν με την πρωτοβουλία του Εργαστηρίου Μεταβαλλόμενων Ευφυών Περιβαλλόντων του Πολυτεχνείου Κρήτης.

Το πείραμα έδωσε πολύ ενδιαφέροντα αποτελέσματα και όπως λέει και ο υπεύθυνος του Εργαστηρίου, ο κ. Σουγκρίνης, είχαμε την τύχη να κατέχουμε το *maker space*. Αναφέρεται προφανώς στην ψηφιακή τεχνολογία

και στη σύγχρονη τεχνολογία των υλικών που επιτρέπει αυτός ο εξοπλισμός και αυτά τα προγράμματα, να περάσουν από το σχεδιασμό κατευθείαν στην υλοποίηση του έργου σε επιθυμητή κλίμακα.

Επομένως, είχαν την τύχη αυτά τα παιδιά όχι μόνο να συσχεδιάσουν το χώρο τους, αλλά τον κατασκευάσουν μαζί με τους υπεύθυνους και όλα τα μέλη αυτής της ομάδας. Στην Αθήνα, υπάρχουν όπως ανέφερα και εθελοντικές ομάδες, ομάδες που εργάζονται σ' εθελοντική βάση. Κι εδώ αναφέρομαι στην κολεκτίβα «σκασιαρχείο».

Εδώ βλέπουμε επεμβάσεις που έγιναν στην περίφραξη ενός Δημοτικού Σχολείου, το «πριν» και το «μετά», βλέπουμε με μια πολύ απλή παρέμβαση το πώς μετατρέπεται μετά απ' αυτή την εικαστική παρέμβαση, πώς αλλάζει η ατμόσφαιρα τόσο στο αστικό τοπίο όσο και μέσα υποθέτω στο σχολικό χώρο. Εξαιρετικό είναι αυτό το παράδειγμα της αυλόπορτας ενός Δημοτικού Σχολείου στην Αθήνα, το οποίο έχει τριπλή χρήση, είναι και είσοδος, είναι και ένας κατακόρυφος κήπος, είναι και ταυτόχρονα βιβλιοθήκη.

Αυτό μας λένε οι εικόνες που βλέπουμε. Τα παιδιά λοιπόν σχεδιάζουν μαζί με ομάδα αρχιτεκτόνων, παιδαγωγών, καλλιτεχνών αυτή την αυλόπορτα και μαζί με τους γονείς πιθανότατα και κατόπιν με τη βοήθεια όλων αυτών των ατόμων, φτάνουν στο στάδιο της κατασκευής.

Θα πω δυο λόγια για τη δική μας περίπτωση, εδώ στην Περιφέρεια Θεσσαλονίκης. Είχαμε μια ερευνητική μονάδα στο ΑΠΘ, στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων που είχε θέματα σχολικά περιβάλλοντα και έτσι πήραμε κάποια στιγμή μια επιστολή από τον Διευθυντή του Δημοτικού Σχολείου Μελισσοχωρίου, που μας ζητούσε να συμβάλλουμε στην αναβάθμιση των χώρων του σχολείου.

Με χαρά φυσικά δεχθήκαμε, συγκροτήθηκε γρήγορα μια ομάδα όπου συμμετείχαν πολλοί συνάδελφοι και φοιτητές και φοιτήτριες και περάσαμε 3-4 υπέροχους μήνες, πολύ γόνιμους και δημιουργικούς στο σχολείο αυτό. Ένα πολύ φιλόξενο σχολείο, μας φιλοξένησαν τα παιδιά, οι δάσκαλοι, δυστυχώς δεν υπήρχε χρόνος για να συνεργαστούμε με τους γονείς και με τους κατοίκους της περιοχής και περιοριστήκαμε σε αυτή τη συνεργασία με τα παιδιά και τους δασκάλους.

Εδώ βλέπετε τη χαρά που έχουν οι φοιτητές μας αλλά και τα παιδιά στο πλαίσιο αυτής της συνεργασίας, περάσαμε απ' όλα τα στάδια αυτού του συμμετοχικού σχεδιασμού, από την αξιολόγηση αλλά και την ενημέρωση των παιδιών, οργανώσαμε κατά κάποιον τρόπο ένα είδος σεμιναρίων αν θέλετε, για να γνωρίζουν τα παιδιά το πώς εξελίσσονται οι σχολικοί χώροι, τι έχει γίνει σε άλλες γεωγραφικές περιοχές.

Ακολουθούσε μετά από αυτές τις παρουσιάσεις συζήτηση με τα παιδιά και μετά από αυτές τις αξιολογήσεις και την ενημέρωση, ακολουθούσαν οι ζωγραφίες των παιδιών για το πώς επιθυμούν να είναι το σχολείο τους, καθώς και η κατασκευή μακέτας.

Εδώ βλέπουμε τις προτάσεις των παιδιών και των φοιτητών μας, για τον αύλειο χώρο, για οργανωμένο παιχνίδι αλλά και για άτυπο παιχνίδι, για πιο χαλαρές δραστηριότητες, για τον κήπο του σχολείου αλλά και για τη μετατροπή του διαδρόμου σ' ένα χώρο για ατομική εργασία, για παιχνίδι και για συλλογική εργασία.

Με πολύ φθηνά υλικά θα μπορούσαν να είχαν γίνει όλες αυτές οι αλλαγές, αλλά δυστυχώς δε μπόρεσε το σχολείο, δε μπόρεσαν οι δάσκαλοι, να βρουν χρηματοδότηση γι' αυτό το έργο και είχαμε και την ατυχία, να το πω έτσι, να μη διαθέτουμε αυτό τον εξοπλισμό που διέθετε το Πολυτεχνείο Κρήτης, το *maker space*. Αναφέρομαι έτσι σε αυτή τη μονάδα την εργαστηριακή η οποία ανέλαβε να συνεργαστεί με το σχολείο για την αναβάθμιση των χώρων του.

Αλλαγές κι εδώ στην τάξη που πρότειναν τα ίδια τα παιδιά με μια γωνιά ανάγνωσης αλλά και χαλάρωσης, απομόνωσης και ατομικής εργασίας και εδώ αλλαγές στο περιβάλλον της βιβλιοθήκης.

Θα ήθελα να μείνω λίγο και στη σύνδεση του σχολείου με την πόλη, γιατί είναι πάρα πολύ σημαντική για την κατασκευή της ταυτότητας του πολίτη. Δε μπορεί αυτό να ολοκληρωθεί αν θέλετε, μέσα σε ένα περιορισμένο περιβάλλον. Δε μπορεί το σχολείο να συνεχίσει να διατηρεί τα σκληρά όρια του σχολικού περιβάλλοντος. Από το σχολείο μέχρι την αυλή και από κει και πέρα, πάλι μέσα στο σχολείο.

Τα παιδιά καλό είναι να έχουν επαφή με την πόλη, αλλά με μια συχνότητα, ικανοποιητική. Με μια συχνότητα ικανοποιητική, μέσα από την

οποία θα μπορέσουν τα παιδιά, να αναπτύξουν την επαφή τους με τους ανθρώπους, να εκδιπλωθούν οι κοινωνικές σχέσεις των παιδιών με τους πολίτες, με τους κατοίκους της περιοχής, να γνωρίσουν καλύτερα τα προβλήματα της πόλης και να συζητήσουν με τους δασκάλους τον τρόπο που αντιμετωπίζονται αυτά τα προβλήματα.

Εδώ βλέπουμε παρεμβάσεις στο χώρο της πόλης, τα παιδιά με τη χρήση χρώματος, επιχειρούν ν' αλλάξουν ένα τμήμα του αστικού ιστού και να το εντάξουν στο παιχνίδι τους, είναι ο καλύτερος τρόπος για την οικειοποίηση του χώρου και για τη νοηματοδότηση του χώρου, για τη μετατροπή του από χώρο σε τόπο.

Όπως κι εδώ βλέπουμε, τα παιδιά να γυρνούν στην πόλη με αυτό το καρτσάκι που είναι γεμάτο από εργαλεία και υλικά, ώστε να μπορούν να επεμβαίνουν σε κάποιες περιοχές, σε κάποιους μικροχώρους, αλλάζοντας το κοινωνικό αυτό μικροκλίμα της περιοχής.

Θα σταθώ για πολύ λίγο στην έννοια του ενεργοποιημένου χώρου. Είναι μια έννοια η οποία αναδύθηκε από την έρευνα που είχα κάνει εδώ και πάρα πολλά χρόνια, ήταν θα μπορούσα να πω η πρώτη μου έρευνα, που είχε σχέση με τα σχολικά περιβάλλοντα και χωρίς να εργαστώ στο πλαίσιο συμμετοχικών διαδικασιών σχεδιασμού των σχολικών περιβαλλόντων, αλλά μέσα στο πλαίσιο των συνεργατικών σχολείων πρόσεξα ότι οι αναπαραστάσεις των παιδιών έχουν πολύ μεγάλη λεπτομέρεια σε κάποιες περιοχές της τάξης.

Και συζητώντας με τα παιδιά, κατάλαβα ότι είχαν αναλάβει την ευθύνη για τη λειτουργία, για την καθαριότητα, για την οργάνωση, για την αισθητική αυτής της περιοχής. Επομένως υπήρχε το αποτύπωμα αυτής της νοηματοδότησης του χώρου σε αυτό το σχέδιο. άρα, εδώ έχουμε την ανάληψη ευθύνης για την οποία μιλήσαμε, έχουμε αυτή την ηθική, κατά κάποιον τρόπο δέσμευση απέναντι στους άλλους για μια συγκεκριμένη χωρική περιοχή στο πλαίσιο αυτών των συνεργατικών παιδαγωγικών πρακτικών.

Εδώ απλώς ήθελα να το αντιπαραθέσω με αυτό που συνέβαινε σε σχολεία δασκαλοκεντρικής προσέγγισης, όπου τα θρανία των παιδιών αναπαρίστανται πολύ μακριά το ένα από το άλλο, ενώ στην πραγματικότητα δεν ήταν. Και αυτά ακριβώς τα σχέδια αποτυπώνεται αυτή η αποξένωση που

νιώθει το παιδί από το σχολείο, από την εκπαιδευτική διαδικασία αν θέλετε και από τον ίδιο το χώρο.

Αυτόν ακριβώς τον ενεργοποιημένο χώρο, και γι' αυτόν αναφέρθηκα τώρα σε αυτή την έννοια, ενισχύουν αυτές οι συμμετοχικές διαδικασίες σχεδιασμού των σχολικών περιβαλλόντων. Και το ερώτημα που τίθεται είναι, πώς μπορεί να διασφαλιστεί αυτή η συμμετοχή και εμπλοκή του παιδιού και του χώρου σε όλο το φάσμα των παιδαγωγικών πρακτικών, πώς μπορεί να πλαισιωθεί, από ποιες ποιότητες χωρικές μπορεί να πλαισιωθεί αυτός ο ενεργοποιημένος χώρος ώστε να έχουμε τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα;

Η απάντηση είναι, μέσα από ευέλικτους μεταβαλλόμενους χώρους, μέσα από χώρους με επικοινωνιακές ποιότητες. Τώρα τι σημαίνουν όλα αυτά: Ευέλικτοι μεταβαλλόμενοι σχολικοί χώροι, είναι οι χώροι που έχουν την ικανότητα να προσαρμόζονται στις ανάγκες κάθε φορά της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Επομένως είναι οι χώροι που δεν έχουν εσωτερικά σκληρά όρια, αλλά έχουν κινητά διαχωριστικά χωρικά στοιχεία τα οποία ανάλογα με τις ανάγκες του χώρου τον διαιρούν και δημιουργούν το κατάλληλο κλίμα για τις διαδικασίες μάθησης.

Όπως και σε αυτό το σχέδιο βλέπουμε, σε αυτή την κάτοψη η οποία δε θυμίζει καθόλου την κλασική τυπολογία του σχολικού κτιρίου που έχουμε συνήθως στο διάδρομο και εκατέρωθεν, είτε από τη μία πλευρά του διαδρόμου ν' αναπτύσσονται όλες οι τάξεις, εδώ έχουμε μια άλλη λογική, έναν ημιανοιχτό θα λέγαμε εμείς σχεδιασμό, που εξυπηρετεί ακριβώς αυτές τις παιδαγωγικές πρακτικές.

Τώρα τι σημαίνει χώρος με επικοινωνιακές ποιότητες; Είναι ο χώρος εκείνος που εντείνει τις κοινωνικές επαφές, που εντείνει την περιπλάνηση στο χώρο, τις συναντήσεις μεταξύ των παιδιών και μεταξύ όλων των μελών της χωρικής κοινότητας, που προκαλεί αυτές τις επαφές. Και οι αρχιτέκτονες για να το πετύχουν, δανείστηκαν από το ίδιο το αστικό περιβάλλον, σκέφτηκαν ότι όλη αυτή την ωραία ιστορία με τα κατώφλια, τις πλατείες, το δίκτυο των δημοσίων χώρων που συναντάμε, τα διαφορετικά επίπεδα που συναντάμε στον αστικό ιστό και ιδίως στα παλιά κέντρα των πόλεων, μπορούμε όλα αυτά, να τα μεταφέρουμε, να τα μεθερμηνεύσουμε και να τα μεταφέρουμε μέσα στο σχολικό περιβάλλον.

Και έτσι πρότειναν αυτά τα κενά τα οποία συνδέονται, τα κατακόρυφα κενά τα οποία συνδέονται με γέφυρες, κλιμακοστάσια, ράμπες μέσα στα οποία εισβάλλουν με μπαλκόνια και επιτρέπουν αυτή την έντονη κοινωνική επαφή μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας.

Στις παραπάνω ποιότητες, θα πρόσθετα και την περιβαλλοντική ποιότητα του κτιρίου, δηλαδή τη συμμετοχή του στην αποτελεσματική χρήση των φυσικών πόρων, για την προστασία του περιβάλλοντος μέσω της κατάλληλης επιλογής των δομικών υλικών, του προσανατολισμού, του φωτισμού, του αερισμού, των συστημάτων ανακύκλωσης και εξοικονόμησης ενέργειας.

Συνοψίζοντας και ολοκληρώνω εδώ αυτή την παρουσίαση, ο χώρος δεν έχει απλώς υποστηρικτικό ρόλο στις διαδικασίες μάθησης, είναι ένα δυναμικό πεδίο που διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο στη συγκρότηση της συλλογικής και κοινωνικής συνείδησης του παιδιού, στην καλλιέργεια της κριτικής και δημιουργική του σκέψης, επιδρά καθοριστικά στην ολόπλευρη ανάπτυξή του.

Χρειαζόμαστε λοιπόν χώρους με πλούσια ερεθίσματα, χρειαζόμαστε χώρους ευέλικτους και μεταβαλλόμενους, χώρους με περιβαλλοντικές και επικοινωνιακές ποιότητες, χώρους με ποιότητα ενεργοποιημένου χώρου. Θεωρώ ότι οι συμμετοχικές διαδικασίες σχεδιασμού με την εμπλοκή όλων των ομάδων της σχολικής κοινότητας και της ευρύτερης περιοχής, μπορούν να εγγυηθούν για τη διαμόρφωση αυτών των χωρικών ποιοτήτων, για την αναβάθμιση των σχολικών περιβαλλόντων μας, κάτι που έχει γίνει και σε άλλες χώρες.

Να διεκδικήσουμε λοιπόν θα πρότεινα όλοι μαζί, τη θεσμοθέτηση αυτών των μορφών σχεδιασμού στο πλαίσιο της συνεργασίας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με την εκπαιδευτική κοινότητα. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστούμε κι εμείς την κα Τσουκαλά για την πάρα πολύ ενδιαφέρουσα παρουσίασή της.

Θα περάσουμε στον επόμενο προσκεκλημένο μας, τον κ. Μανώλη Δανδουλάκη, Πρόεδρο του Σωματίου Εργαζομένων της ΚΤΥΠ. Κύριε Δανδουλάκη σας ακούμε.

M. ΔΑΝΔΟΥΛΑΚΗΣ: Πραγματικά πολύ ενδιαφέρουσα η παρουσίαση που έκανε η κα Τσουκαλά και νομίζω σε όλους όσοι παρακολουθούν αυτή τη συζήτηση, αφήνει μια γλυκόπικρη γεύση.

Δηλαδή πραγματικά απ' τη μια μεριά βλέπουμε τι μπορεί πραγματικά να προσφέρει η επιστήμη, η τεχνολογία το 2024 κι απ' την άλλη μεριά βλέπουμε ότι αυτά γίνονται μόνο από κάποιες πρωτοβουλίες αποσπασματικά, με παρεμβάσεις των Πολυτεχνείων κτλ. Και όλοι αναρωτιόμαστε, μας αφήνει ένα ερωτηματικό, ένα «γιατί;».

Κι εδώ έρχεται ν' απαντήσει η ιστορία του ΟΣΚ, γιατί το κράτος δε μπορεί να κάνει αυτά τα ωραία πράγματα σε όλα τα σχολικά κτίρια, γιατί δε μπορεί το κράτος να έχει την ευθύνη να παρέμβει. Ακούσαμε την κα Τσουκαλά να λέει χαρακτηριστικά ότι σε κάποιες προσπάθειες κόλλησαν στη χρηματοδότηση, σε άλλες δεν είχαν τα κατάλληλα υλικά. Πώς είναι δυνατόν ένα κράτος που θεωρεί ως πρώτιστο καθήκον να προσφέρει δημόσια σχολικά κτίρια, σύγχρονα και ασφαλή, ν' αφήνει να λειτουργούν μόνο κάποιες πρωτοβουλίες αποσπασματικές;

Εγώ να πω έτσι πολύ σύντομα την ιστορία του ΟΣΚ. Ο ΟΣΚ ιδρύθηκε το 1964, κάτω από την πίεση ενός κινήματος που ήθελε σχολικά κτίρια γιατί είχε περάσει μια πολύ δύσκολη περίοδος, σταδιακά ο ΟΣΚ διαμορφώθηκε σ' έναν φορέα, τον κατ' εξοχήν αρμόδιο φορέα για τη σχολική στέγη, μάλιστα είχε τόσο έμπειρο προσωπικό, τεχνογνωσία κτλ. που παρά τις δυσκολίες όλοι ήξεραν πού θ' απευθυνθούν άμα έχει πρόβλημα το σχολείο, στον ΟΣΚ, για οποιοδήποτε λόγο.

Είχε την ευθύνη γι' απαλλοτρίωση, μελέτη, δημοπράτηση, επίβλεψη κατασκευής, εξοπλισμό των σχολείων και μάλιστα μέχρι τις αρχές του 2000 είχαμε και την ευθύνη για τη χρηματοδότηση συντήρησης των σχολείων στους Δήμους και την επίβλεψη αυτής της συντήρησης, αν έγινε. Δηλαδή αν τα χρήματα πήγαν όντως γι' αυτές τις συντηρήσεις.

Κι έτσι σταδιακά, ενώ είχες έναν φορέα τον οποίο μπορούσε το κράτος να τον αξιοποιήσει σαν ένα εργαλείο ώστε να προχωρήσουμε σε ακόμα πιο καλή κατάσταση σε σχέση με τα σχολικά κτίρια, περάσαμε στο επίπεδο το 1999 να το διαμορφώσουμε δια ροπάλου θα έλεγα εγώ σε Ανώνυμη Εταιρεία, φανταστείτε ότι για να το κάνουν Ανώνυμη Εταιρεία το

1999 έφτασαν στο σημείο για πρώτη φορά ν' αλλάξουν την εργασιακή σχέση δημοσίων υπαλλήλων, που ήμασταν όσοι έχουμε μείνει ακόμα απ' τους παλιούς και να μας κάνουν αορίστου χρόνου.

Τότε είχαν γίνει απεργιακές κινητοποιήσεις, είχαμε κάνει απεργία διαρκείας, είχαν παρέμβει συνδικαλιστικοί φορείς. Αυτοί δια πυρός και σιδήρου μετέτρεψαν τον ΟΣΚ σε Ανώνυμη Εταιρεία στο όνομα της ευελιξίας και του εκσυγχρονισμού.

Το επόμενο βήμα, ήταν ότι γύρω στο 2006 αποφάσισαν να χρησιμοποιήσουν αυτό το λεγόμενο φοβερό οικονομικό εργαλείο των ΣΔΙΤ. πήραν λοιπόν 24 σχολεία στην Αττική, τα οποία έδωσαν γη και ύδωρ πραγματικά σε Κοινοπραξίες, προκειμένου να τα προχωρήσουν.

Από το 2005 που ξεκίνησε αυτή η διαδικασία, τελικά τα παραδώσανε αυτά τα σχολεία το 2018 αν δεν απατώμαι και θα συζητήσουμε μετά αν θέλετε λεπτομέρειες, τι λέμε εμείς ότι αυτό το οικονομικό όπως λένε αυτοί εργαλείο, δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια προσπάθεια να παραχωρήσουν τα πάντα στους μεγάλους επιχειρηματικούς ομίλους.

Το άλλο που έκαναν, ήταν ότι μέσα στο 2013, που αυτό ήταν, θα έλεγα κομβικό σημείο, στο 2^ο μνημόνιο συγχώνευσαν τον ΟΣΚ με άλλους φορείς που κατασκεύαζαν δημόσια κτίρια και πιο συγκεκριμένα με τη ΘΕΜΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ που έκανε δικαστήρια και φυλακές, με τη ΔΕΠΑΝΟΜ η οποία έκανε νοσοκομειακές μονάδες και άλλες μονάδες Υγείας και με το Τεχνικό Τμήμα της Κτηματικής Εταιρείας του Δημοσίου το οποίο έκανε άλλα δημόσια κτίρια, πρεσβείες, αστυνομικά τμήματα, πυροσβεστικούς σταθμούς κτλ.

Και παράλληλα, έδιωξαν πάνω από 200 άτομα, τα είχαν πάρει με 4ετείς συμβάσεις μετά το σεισμό του 1999 προκειμένου ν' αντιμετωπίσουν όλα αυτά τα προβλήματα που είχαν προκύψει στο σεισμό και έφτασαν να τους απολύσουν, με αποτέλεσμα σταδιακά, για να μη λέω και πολλά, εκεί που ο ΟΣΚ στην καλύτερη περίπτωση είχε 400 άτομα, αλλά κάτω από 300 δεν έπεφτε ποτέ τα χρόνια που λειτουργούσε ως ΟΣΚ, φτάσαμε στο σημείο όταν συγχωνευθήκαμε και με τους άλλους φορείς που και αυτοί είχαν από 100-150 άτομα, αυτή τη στιγμή να έχουν μείνει 210 άτομα.

Και απ' τα 210 άτομα που έχουν μείνει σε κτιριακές υποδομές, να είναι περίπου 65 οι Μηχανικοί. Αυτή η κατάσταση. Και τώρα σε όλη αυτή την κατάσταση, προσπαθούμε να δούμε και να εξηγήσουμε γιατί εν έτει 2024 υπάρχει αυτή η κατάσταση στα σχολικά κτίρια. Εδώ πρέπει να τονίσω ότι με τον "Καλλικράτη" και τον «Κλεισθένη, που είναι οι νόμοι που υποτίθεται θα έδιναν αυτοτέλεια στους Δήμους κτλ., μετέφεραν την ευθύνη για τα σχολικά κτίρια στους Δήμους.

Δηλαδή ο Δήμος από τη στιγμή που θα παραλάβει ένα σχολικό κτίριο, έχει την ευθύνη για τη συντήρησή του, για οτιδήποτε προκύψει. Εδώ πέρα έχουμε να πούμε πάρα πολλά, δηλαδή ότι οι Δήμοι δε μπορούν με τίποτα ν' ανταποκριθούν, οι περισσότεροι αν όχι όλοι, υπάρχει ένα παράδειγμα γιατί ξέρετε, το καλύτερο παράδειγμα, και στην επιστήμη, είναι αυτό που μπορεί να το ζήσεις.

Συνέβη λοιπόν το εξής, για να μη λέμε πολλά λόγια: Τον Ιούλιο του 2019 είχαμε την τύχη να γίνει ένας σεισμός 5 Ρίχτερ στη Δυτική Αττική, ο οποίος σεισμός ήταν μεσαίου μεγέθους, αλλά δημιουργήθηκε η ανάγκη να ελεγχθούν τα σχολικά κτίρια της Δυτικής Αττικής. Τι έγινε τότε; Γιατί δεν είναι πολλά τα χρόνια και μπορούμε να βγάλουμε συμπεράσματα.

Πρώτον: Οι Δήμοι οι οποίοι έπρεπε να ελέγξουν τα σχολικά κτίρια, δε μπορούσαν να τα ελέγξουν. Ειδοποίησαν τις κτιριακές υποδομές μέσω του Υπουργείου Υποδομών που είναι το εποπτεύον Υπουργείο και το οποίο μας έδωσε εντολή να ελέγξουμε με τους εναπομείναντες Μηχανικούς τα σχολικά κτίρια.

Οι κτιριακές υποδομές, η Διοίκηση δηλαδή, έστειλε επιστολή σ' αυτούς τους Δήμους, που ήταν σχεδόν όλοι οι Δήμοι της Δυτικής Αττικής και μάλιστα ήταν και δυο διαμερίσματα του Δήμου Αθηναίων, και τους ζήτησε, επειδή δε μπορούσαμε εμείς με το προσωπικό που έχουμε να ελέγξουμε 3.000 σχολικά κτίρια, που είναι όλη η Δυτική Αττική, το έχουν και γραπτό αυτό, ζήτησαν να κάνουν οι Διευθυντές έλεγχο των σχολείων και οι Διευθυντές να πουν στους Δήμους αν βλέπουν κάτι που είναι επικίνδυνο, οι Δήμοι να στείλουν τους Μηχανικούς τους και αν δε μπορούν κι αυτοί, τότε να καλέσουν τις κτιριακές υποδομές.

Με όλη αυτή τη διαδικασία πού καταλήξαμε; Να ελέγξουμε τελικά εμείς 355 κτίρια, από αυτά 135 κτίρια έχρηζαν ελαφρών επισκευών, 23 κρίθηκαν ότι είχαν εκτεταμένες βλάβες, που έπρεπε όμως να βγουν έξω τα παιδιά για να επισκευασθούν και 6 κρίθηκαν ακατάλληλα, δηλαδή έπρεπε να κατεδαφιστούν και να μεταφερθούν τα παιδιά στα άλλα κτίρια.

Απ' αυτή την κατάσταση λοιπόν προέκυψε το εξής ζήτημα: Μας δημιουργήθηκε σοβαρό ερώτημα πώς δημιουργήθηκαν από έναν μέτριο σεισμό τόσες βλάβες σε σχολικά κτίρια, που αν δεν ήταν Ιούλιος μήνας, καταλαβαίνετε τι θα γινόταν.

Έγιναν ερωτήματα στα αρμόδια Υπουργεία. Τι μας απάντησε το Υπουργείο Υποδομών, και εδώ είναι χαρακτηριστικό γιατί εδώ το λέμε και το ξαναλέμε και δε βλέπουμε κανέναν Εισαγγελέα, κάποιος να παρεμβαίνει. Μας απάντησε το εξής -είναι από το Υπουργείο Υποδομών, Γενική Διεύθυνση Αποκατάστασης Επιπτώσεων Φυσικών Καταστροφών, αφού μας λέει όλη την κατάσταση κτλ., απαντάει στο τέλος:

«Σας ενημερώνουμε ότι από το αρχείο της Υπηρεσίας διαπιστώθηκε ότι μεγάλος αριθμός κτιρίων από αυτά που χαρακτηρίστηκαν στον πρωτοβάθμιο έλεγχο μη κατοικήσιμα, είχαν ήδη χαρακτηριστεί ήδη ακατάλληλα για χρήση, δηλαδή κίτρινα, από το σεισμό του 1999 και δεν είχαν εκδοθεί οι απαιτούμενες άδειες επισκευής για την αποκατάστασή τους και συνεπώς εξακολουθούσαν να είναι ακατάλληλα για χρήση».

Απ' αυτό τι καταλαβαίνουμε: Ότι κανείς δεν ελέγχει πια τίποτα. Το κράτος έχει μεταφέρει την ευθύνη στους Δήμους, οι Δήμοι δε μπορούν να κάνουν τίποτα και αυτή τη στιγμή υπάρχει μια ανεξέλεγκτη κατάσταση.

Όταν το ίδιο το Υπουργείο σου απαντά έτσι, ότι δηλαδή κάποια παιδιά ήταν σε σχολεία που από το '99 είχαν χαρακτηριστεί ακατάλληλα και δεν ξέρουν, δεν ξέρω, μπορεί και να τα είχαν επισκευάσει, δεν ξέρω ποιος, αλλά το κράτος δεν ξέρει ότι έχουν επισκευασθεί αυτά τα σχολεία και τα παιδιά συνέχιζαν να μπαίνουν μέσα και οι εκπαιδευτικοί, όταν βλέπουμε λοιπόν αυτή την κατάσταση, όταν προχθές μόλις χιλιάδες κόσμου βγήκαν στο δρόμο για το έγκλημα στα Τέμπη, δε μπορούμε να πούμε τίποτε άλλο, θα πρέπει να περιμένουμε τελικά, δεν ξέρουμε το χρόνο που θα γίνει το επόμενο έγκλημα κι μπορεί να μην είναι σιδηροδρομικό, να είναι κάποιο άλλο.

Αλλά με αυτή την κατάσταση, μ' ένα κράτος που έχει σηκώσει τα χέρια ψηλά και δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη απέναντι στην ανθρώπινη ζωή ακόμη και σε σχολικά κτίρια, σε μικρά παιδιά, τότε τι να πούμε.

Ένα άλλο ζήτημα, πολύ σύντομα γιατί είναι πολλά τα ζητήματα, σε σχέση με τα προκάτ Νηπιαγωγεία. Εδώ πέρα υπάρχει μια κατάσταση που πραγματικά δείχνει για τι κράτος μιλάμε, και τι κυβερνήσεις έχουν περάσει από τη χώρα μας. Φτάσαμε στο σημείο, από την προηγούμενη κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ μέχρι και τη σημερινή, να προχωρήσουν το πρόγραμμα δίχρονης προσχολικής αγωγής, ν' αποφασίσουν ότι θα συστήσουν όπου μπορούν, προκάτ Νηπιαγωγεία.

Δηλαδή τι αποφάσισαν: Αποφάσισαν εν έτει 2023-24 για πρώτη φορά, να χρησιμοποιούνται τα προκάτ όχι για έκτακτες ανάγκες, δηλαδή για σεισμόπληκτους ή για τους μετανάστες που έρχονται κύματα και πρέπει κάπως να τους στεγάσεις, αλλά για τρέχουσες ανάγκες. Μάλιστα η υποκρισία τους έφτασε στο σημείο να γράψουν μέσα στο νόμο ότι αυτό θα ισχύει για 4 χρόνια και μέχρι τότε λέει οι Δήμοι θα κάνουν συμβατικά Νηπιαγωγεία. Δηλαδή «ζήτησε Μάη μου να φας τριφύλλι».

Όλοι γνωρίζουν, και αυτοί που παρακολουθούν και όλοι οι γονείς ότι ουδέν μονιμότερον του προσωπικού, απ' τη στιγμή που μπήκαν τα προκάτ εκεί πέρα, και ποιος θα βρει τη χρηματοδότηση να κάνει συμβατικά Νηπιαγωγεία. Επίσης, πρέπει να πούμε το εξής: Όλοι οι φορείς, Πολυτεχνείο, ΟΑΣ κτλ., έχουν βγάλει συγκεκριμένα στοιχεία που λένε ότι πάνω από το 50% των σχολείων στην επικράτεια, είναι είτε πολύ παλιά, πάνω από 50 χρόνια, είτε είναι με τους παλιούς ή και καθόλου θεσμικούς κανονισμούς.

Αυτά τα σχολεία λοιπόν, πρέπει ν' αντικατασταθούν. Πώς θα γίνει αυτό; με τις ταχύτητες που υπάρχουν τώρα, προσπαθώντας η σημερινή κυβέρνηση να φτιάξει κάποια σχολεία στη Θεσσαλονίκη, στη Μακεδονία με ΣΔΙΤ; Γιατί καινούργια σχολεία ελάχιστα γίνονται. Οι κτιριακές υποδομές πλέον δεν έχουν, να το πούμε έτσι, την κύρια ευθύνη, είναι διασκορπισμένες οι ευθύνες, με αποτέλεσμα, αυτή τη στιγμή ουσιαστικά με τις ταχύτητες που γίνονται νέα σχολεία, να μη μπορούμε να κάνουμε τίποτα.

Βλέπετε τι γίνεται κάθε μέρα, προχθές στο Μαράσλειο πέσανε πάλι σοβάδες. τι θα γίνει δηλαδή; Με δυο λόγια, αυτό που λέγαμε και για το

έγκλημα στα Τέμπη ότι είναι ρίσκο, ζούμε μ' ένα ρίσκο, ισχύει σε όλους τους τομείς. Και μάλιστα σε βασικούς τομείς όπως είναι τα σχολικά κτίρια.

Να πούμε τώρα δυο λόγια σε σχέση με το θέμα των ΣΔΙΤ που ανέφερα και πιο πριν. Έγιναν 24 σχολεία, μετά πολλών βασάνων στην Αττική με το οικονομοτεχνικό εργαλείο όπως το ονόμαζε η κυβέρνηση και η προηγούμενη και η σημερινή, των ΣΔΙΤ.

Τί φάνηκε απ' αυτό: Πρώτον, φάνηκε ότι δεν έχουν τη δυνατότητα να επισπεύσουν, να το πούμε έτσι, την κατασκευή σχολείων. Γιατί όταν το ξεκίνησαν είχαν πει ότι επειδή κινείται τότε ο ΟΣΚ με αργές διαδικασίες θα επισπεύδανε και έφτασαν να τα κατασκευάσουν και να τα παραδώσουν μετά από 10 χρόνια.

Δεύτερον: Δεν αποτελεί κανένα οικονομοτεχνικό εργαλείο γιατί κάθε χρόνο το κράτος γι' αυτά τα 24 σχολεία πληρώνει στην Κοινοπραξία ενοίκιο τουλάχιστον 15 με 16 εκατομμύρια. Με αυτά τα χρήματα, θα μπορούσαν με συμβατικές διαδικασίες, αν ο ΟΣΚ λειτουργούσε ή έστω οι κτιριακές υποδομές μ' ένα αξιοπρεπή αριθμό εξειδικευμένου προσωπικού, θα μπορούσαν με τα ενοίκια 4 χρόνων να κατασκευασθούν αυτά τα σχολεία και όχι να πληρώνουμε για 25 χρόνια, 15 με 16 εκατομμύρια το χρόνο ενοίκια στην Κοινοπραξία, που βγαίνει 400 εκατομμύρια, δε θυμάμαι πόσο..

Και τρίτο βέβαια, ότι όλα αυτά τα χρόνια, τα 25 που είναι στην ιδιοκτησία της Κοινοπραξίας τα σχολικά κτίρια που κατασκευάστηκαν, η Κοινοπραξία έχει τον πρώτο λόγο, είναι ο ιδιοκτήτης, πας να βάλεις ένα καρφί, σου λέει «γιατί το έβαλες;».

Έχουμε μάλιστα και παράδειγμα, επειδή μας ήρθαν κι άλλα παραδείγματα από την Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου, την Τεχνική Υπηρεσία, που είχε κατασκευάσει με ΣΔΙΤ 6 πυροσβεστικούς σταθμούς και έφτασε στο σημείο, επειδή έφευγαν οι πυροσβέστες για μια πυρκαγιά και χτύπησε το πυροσβεστικό τη γκαραζόπορτα, η Κοινοπραξία να κάνει εξώδικο και να ζητήσει από τον πυροσβέστη που ήταν οδηγός, να πληρώσει τη γκαραζόπορτα. Δηλαδή να μετακυλήσει το κόστος στον πυροσβέστη.

Και αντίστοιχη κατάσταση θεωρούμε ότι θα γίνει και στα σχολικά κτίρια που είναι με ΣΔΙΤ, απλά τώρα ακόμα κρατάνε, να το πούμε έτσι, χαμηλούς τόνους.

Επίσης να πούμε το εξής: Σε σχέση με το θέμα των προσεισμικών και μετασεισμικών ελέγχων που ανέφερε και το παράδειγμα, πολύ χαρακτηριστικό, το ζήσαμε δηλαδή, του σεισμού του 2019 στην Αττική, αν θυμάστε, γιατί κοντεύουμε να το ξεχάσουμε, πέρυσι το Φεβρουάριο, μετά το μεγάλο σεισμό στην Τουρκία, τον πολύνεκρο σεισμό, η κυβέρνηση είχε βγει και είχε πει ότι θα επισπευσθούν οι προσεισμικοί έλεγχοι ξεκινώντας από τα σχολεία, και ανέθεσε στο ΤΕΕ ν' ανατεθεί σε ομάδες που θα κάνουν τους πρωτοβάθμιους προσεισμικούς ελέγχους.

Έχει περάσει ένας χρόνος και δεν έχει γίνει τίποτα. Σήμερα διάβαζα καινούργιες δηλώσεις του κ. Λέκκα, ο οποίος έλεγε ότι περιμένουμε να μας στείλουν όλοι, και τα άλλα δημόσια κτίρια, για να ξεκινήσουν από τον Απρίλιο αν δεν απατώμαι είπε, οι έλεγχοι αυτοί από ομάδες του ΤΕΕ.

Πέρα από το ότι εμείς εκφράσαμε από τότε τη διαφωνία μας και θα εξηγήσω γιατί, υπάρχει και το ζήτημα ότι όταν περνάει έτσι ο καιρός, αυξάνεται και το ρίσκο του τι μπορεί να συμβεί γιατί είμαστε σε μια περιοχή μεγάλης σεισμικότητας και κανονικά έπρεπε ένα κράτος και μια κυβέρνηση που σέβεται τα παιδιά, τους εκπαιδευτικούς, τους γονείς, αυτές τις διαδικασίες να τις πηγαίνει σφαίρα και όχι να έχει περάσει ένας χρόνος και να μην έχει γίνει τίποτα.

Αλλά πέρα από αυτό, ο λόγος που εμείς θέτουμε ζήτημα γι' αυτές τις ομάδες, είναι ο εξής: Όταν πηγαίνεις σ' ένα σχολείο να κάνεις έναν έλεγχο, και το έχουμε ζήσει αυτό στην πράξη, πρώτον πρέπει να έχεις πολύ μεγάλη εμπειρία γιατί στον πρωτοβάθμιο προσεισμικό έλεγχο που είναι οπτικός έλεγχος, πρέπει να ξέρεις, δηλαδή να βλέπεις την κολώνα και να ξέρεις ποια είναι η κατάσταση και ό,τι λες και γράφεις στο δελτίο να είναι πραγματικά λεπτομερές και δεύτερον, να έχεις μια μόνιμη θέση εργασίας, να το πω έτσι, να είσαι εξασφαλισμένος εργασιακά ώστε να μην υποχωρείς σε πιέσεις.

Γιατί το λέμε αυτό; Γιατί έχουν προκύψει πολλά τέτοια παραδείγματα, όπου γίνεται ο πρωτοβάθμιος έλεγχος από την Επιτροπή, γίνεται το δελτίο, λέει το δελτίο ότι πρέπει το σχολείο να εκκενωθεί, να γίνουν εκτεταμένες επισκευές, και μετά έρχεται και σου λέει «δεν ξαναπάει μια τέτοια Επιτροπή να το ξαναδεί μήπως δεν ήταν τόσο σοβαρά τα πράγματα;».

Γιατί ο καθένας σκέφτεται πού θα πάω τώρα τα παιδιά, να το δούμε, μήπως μπορεί να γίνει το ένα κτίριο και στο άλλο τα παιδιά να συνεχίζουν το μάθημα; Μπαίνουν και τέτοια ζητήματα γι' αυτό εμείς θεωρούμε ότι η λογική αυτή, ότι κάνει ομάδες το ΤΕΕ με κάποιους Μηχανικούς οι οποίοι μπορεί να είναι και μόλις απόφοιτοι και να μην έχουν εμπειρία και οι οποίοι είναι επί ξύλου κρεμάμενοι γιατί θα κάνουν μόνο αυτή τη δουλειά και μετά θα είναι πάλι άνεργοι.

Όλα αυτά τα ζητήματα κάνουν αυτή την προσπάθεια επισφαλή. Συνεπώς, για να καταλήξω, εμείς έχουμε τονίσει το εξής: Ότι αυτό που θεωρούμε ότι πρέπει να γίνει, είναι το κράτος να έχει την πλήρη ευθύνη για τα σχολικά κτίρια, υπάρχει ένας φορέας που δεν τον έχουν διαλύσει ακόμα, το πάνε προς τα εκεί αλλά δεν τον έχουν διαλύσει, κτιριακές υποδομές, ο οποίος όμως θα πρέπει να ενισχυθεί και σε αρμοδιότητες.

Δηλαδή θεσμικά πλέον να ξέρεις ότι οι κτιριακές υποδομές είναι ο φορέας ο υπεύθυνος για τα σχολικά κτίρια, ο κρατικός φορέας, αυτός ο φορέας να ενισχυθεί άμεσα όμως με τουλάχιστον 70 Μηχανικούς, όλων των ειδικοτήτων και λέμε 70 γιατί είναι οι 70 κενές θέσεις που έχουμε στο οργανόγραμμα που κάναμε με τα χίλια ζόρια.

Και βέβαια να υπάρχει η ανάλογη κρατική χρηματοδότηση, γενναία κρατική χρηματοδότηση, πρώτον για να γίνουν οι απαραίτητοι έλεγχοι γρήγορα και άμεσα, να γίνουν ομάδες ελέγχου, να γίνει ένα πρόγραμμα πενταετές για νέα σχολικά κτίρια ξεκινώντας από τα Νηπιαγωγεία, θεωρούμε επιεικώς απαράδεκτο να υπάρχουν προκάτ Νηπιαγωγεία, τα παιδιά να κάνουν τα πρώτα βήματά τους σ' ένα λυόμενο και τρίτον, να μπορεί να υπάρχει ένας γενικότερος προγραμματισμός που να επιτρέπει προσπάθειες όπως αυτή που ανέφερε και η καθηγήτρια πριν, να μπορούν οι προσπάθειες να αποδώσουν.

Δηλαδή να μπορείς να δεις την αισθητική ενός σχολείου, να δεις τον περιβάλλοντα χώρο, να περάσουμε σε ορισμένες, να το πούμε έτσι προσπάθειες, που η επιστήμη και η τεχνολογία επιτρέπει να γίνουν.

Και για να κλείσω όπως ξεκίνησα, πρέπει να σας πω ότι όταν ήρθε ο ΟΣΚ έγιναν τέτοιες προσπάθειες, δηλαδή εγώ ο ίδιος έχω συμμετάσχει και ήμουν επικεφαλής σε προσπάθεια που κάναμε με το WWF και πήγαμε σε

40 σχολεία της Αττικής, όπου φυτέψαμε, κάναμε, να το πούμε έτσι, μελέτη φύτευσης, είχαν οι δάσκαλοι και οι δασκάλες φτιάξει περιβαλλοντικές ομάδες με τα παιδιά, φύτεψαν τα παιδάκια και μετά φτάσαμε τον Απρίλιο μήνα να γίνουν εκδηλώσεις σε κάποια σχολεία απ' αυτά. Υπήρχαν τέτοιες προσπάθειες οι οποίες όμως έπεσαν στο κενό, δεν τους ενδιέφεραν.

Επίσης έγιναν και προσπάθειες με το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο να γίνει Όπου και εκεί πέρα απέτυχε, με την έννοια ότι από μια στιγμή δεν το συντηρούσε κανείς, βούλωσαν και τα λούκια και κοντέψαμε να έχουμε και προβλήματα υγρασίας στο ταβάνι.

Συνεπώς, δεν είναι δυνατόν εν έτει 2024 να έχει το κράτος και οι εκάστοτε κυβερνήσεις να έχουν στείλει τις ευθύνες όπου δη, στους Δήμους που ξέρουν ότι οι περισσότεροι Δήμοι έχουν 2-3 Μηχανικούς στις Τεχνικές τους Υπηρεσίες, και από κει και πέρα γαία πυρί μιχθήτω. Πρέπει να βάλουμε τα πράγματα στη θέση τους και να ξεκινήσουμε ακριβώς απ' αυτό, να πιέσουμε, και το έχουμε κάνει αυτό και με τη Συνομοσπονδία Γονέων και μαζί με τη ΔΟΕ και την ΟΛΜΕ και άλλους φορείς, και μαθητικούς, προκειμένου να επανέλθουν τα πράγματα σε μια σειρά.

Το κράτος ν' αναλάβει την ευθύνη για τα σχολικά κτίρια, να έχει την πλήρη εποπτεία, που αυτή τη στιγμή δεν ξέρει καν ποιο σχολείο μπορεί να έχει πρόβλημα και αν κάποιο σχολείο που είχε πρόβλημα και έπρεπε να επισκευασθεί, αν ο Δήμος το έκανε. Κανείς δε μπορεί ν' απαντήσει σε όλα αυτά τα ζητήματα.

Και βέβαια για να γίνουν όλα αυτά, ξανανέφερα και πριν, χρειάζεται και ενίσχυση σε προσωπικό εξειδικευμένο για κτιριακές υποδομές και σε χρηματοδότηση. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστούμε κι εμείς τον κ. Δανδουλάκη. Ο κ. Χριστόπουλος έχει το λόγο.

Γ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ: Καλησπέρα σε όλες και όλους, ευχαριστώ όλες και όλους, ευχαριστώ πάρα πολύ τη ΔΟΕ για τη σημερινή πρόσκληση.

Κατ' αρχάς είναι πάρα πολύ σημαντικό το ότι η ΔΟΕ για μια ακόμη φορά βρίσκεται στην καρδιά των ζητημάτων της Εκπαίδευσης και όχι γι' αυτά που λέμε συντεχνιακά και προφανή, αλλά για ζητήματα που σχετίζονται ακριβώς με τα θεμέλια, κυριολεκτικά και μεταφορικά, της

εκπαιδευτικής διαδικασίας αλλά και με ζητήματα που έχουν να κάνουν με τις εκπαιδευτικές ανισότητες και τις δυνατότητες όλων των παιδιών, ανεξαρτήτως κοινωνικής και οικονομικής προέλευσης, να έχουν μια αξιοπρεπή παιδεία και να έχουν τη δυνατότητα ν' αντιμετωπίζουν το μέλλον με ίσους όρους, όσο είναι αυτό δυνατόν.

Εγώ δε θα μιλήσω τόσο πολύ όσο οι προηγούμενοι που είναι πιο εξειδικευμένοι στο αντικείμενο, και ήταν εξαιρετικές οι εισηγήσεις, αλλά θα καταθέσω την εμπειρία μου ως συνδικαλιστής στο χώρο της ιδιωτικής εκπαίδευσης από τις διαφορές που παρατηρούμε σε σχέση με την ιδιωτική και τη δημόσια αλλά και ταυτόχρονα σαν Διευθύνων Σύμβουλος του ΚΑΝΕΠ της ΓΣΕΕ, θα καταθέσω τα συμπεράσματα τα βασικά μιας προφητικής, θα λέγαμε, έκθεσης, η οποία είχε εκδοθεί το 2015 και η οποία μιλάει για το πολύ κρίσιμο ζήτημα των κτιριακών υποδομών.

Θέλω να ξεκινήσω λέγοντας ότι οι κτιριακές υποδομές είναι ένας πολύ σημαντικός και κρίσιμος παράγοντας όξυνσης των εκπαιδευτικών ανισοτήτων. Θα σας πω ότι ενώ τα ιδιωτικά σχολεία μέχρι και περίπου 10-15 πριν δεν επένδυναν τόσο πολύ στα κτίρια παρά μόνο σε κινήσεις καθαρά εντυπωσιασμού, σε κλειστά γυμναστήρια, σε θερμαινόμενες πισίνες, σε θέατρα, πλέον τα τελευταία χρόνια επενδύουν πάρα πολύ και στο κομμάτι των τάξεων.

Και γιατί το κάνουν αυτό; Γιατί έχουν αντιληφθεί ότι οι γονείς, έχουν ως ένα πολύ βασικό κριτήριο για την επιλογή ενός ιδιωτικού σχολείου, το θέμα του κτιρίου, των αιθουσών και της υλικοτεχνικής υποδομής. Και για ποιο λόγο; Γιατί εμείς τουλάχιστον θεωρούμε και φαντάζομαι ότι και οι συνδικαλιστές της ΔΟΕ συμφωνούν σ' αυτό, η πολιτεία έχει ίσως και εσκεμμένα αφήσει υποχρηματοδοτημένο το δημόσιο σχολείο, με αποτέλεσμα να έχουμε μια σταδιακή φυγή μαθητών από τη δημόσια προς την ιδιωτική εκπαίδευση.

Θα σας πω μόνο ότι το 2015-16 και έπειτα, ο ίδιος ο Σύνδεσμος των Ιδιοκτητών αναφέρει ότι η αύξηση των εγγραφών κατ' έτος είναι περίπου 10%. Είναι ένα πολύ μεγάλο ποσοστό, εμείς εκτιμούμε ότι πλέον, ο αριθμός των μαθητών στα ιδιωτικά σχολεία αγγίζει το 10%.

Τι γίνεται λοιπόν στα ιδιωτικά σχολεία: Παρατηρούμε ότι σε κάποιες ιδιωτικές Σχολικές Μονάδες που θεωρητικά είναι σοβαρές, να το πούμε έτσι, γίνονται κάποια πράγματα τα οποία πολύ δύσκολα θα δει κανείς σε κάποιο δημόσιο σχολείο. Για παράδειγμα, υπάρχουν πια πολυμορφικές τάξεις, θρανία ειδικά με ρόδες που θα μπορούν οι εκπαιδευτικοί να κάνουν όποιο σχήμα θέλουν, ανάλογα με το τι μάθημα θέλουν να κάνουν, μετωπική διδασκαλία, διδασκαλία σε σχήμα «Π», αμφιθεατρική διδασκαλία, ομαδοσυνεργατική διδασκαλία.

Υπάρχουν σχολεία τα οποία φέρνουν αρχιτέκτονες εξωτερικών χώρων εξειδικευμένους σε ζητήματα παιδαγωγικά, οι οποίοι για παράδειγμα επιλέγουν πολύ απαλούς τόνους στις τάξεις, στα ερμάρια των μαθητών, καθώς έρευνες έχουν αποδείξει ότι τα έντονα χρώματα δημιουργούν πολύ μεγάλο πρόβλημα στα παιδιά τα οποία πάσχουν από διάσπαση προσοχής.

Θέλω να πω ότι έχουν αρχίσει οι ιδιοκτήτες ν' αντιλαμβάνονται ότι μπορούν να εκμεταλλευθούν άριστα την ανεπάρκεια του δημόσιου εκπαιδευτικού συστήματος. Έτσι λοιπόν, διαπιστώνουμε ότι οι γονείς, και το βλέπουν και συνάδελφοί μας, ειδικά άνθρωποι που είναι στις Διοικήσεις των ιδιωτικών σχολείων μιλώντας με γονείς, ότι είναι ένας πολύ κρίσιμος παράγοντας επιλογής για τους γονείς που στέλνουν τα παιδιά τους σε ιδιωτικές Σχολικές Μονάδες.

Εμείς λοιπόν, ως Ομοσπονδία, είχαμε αναδείξει πολύ πρόσφατα, μετά το τρομακτικό αυτό ατύχημα που συνέβη στις Σέρρες και με τα επαναλαμβανόμενα ζητήματα που προκύπτουν στα δημόσια σχολεία, με πτώση σοβάδων, με τοίχους οι οποίοι πέφτουν, με τεράστιες πλημμύρες, μια έκθεση που είχε κάνει το ΚΑΝΕΠ της ΓΣΕΕ για το τοπίο στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και υπήρχε μια αναφορά στο θέμα των κτιριακών υποδομών.

Θα ήταν ευχής έργο να ήταν εδώ στη θέση μου ο Νίκος Παΐζης, ο άνθρωπος ο οποίος έχει ασχοληθεί με τη συγκεκριμένη έρευνα, ένας άνθρωπος τον οποίο πολλοί τον γνωρίζετε, δίνει με αξιοπρέπεια μια πολύ δύσκολη μάχη από την οποία είμαστε βέβαιοι ότι θα τα καταφέρει να βγει νικητής.

Ο Νίκος Παΐζης λοιπόν είχε μιλήσει και με ανθρώπους οι οποίοι έχουν να κάνουν με το κομμάτι της αρχιτεκτονικής των σχολικών χώρων και με ανθρώπους από τον ΟΣΚ, είχε κάνει μια εξαιρετική έρευνα και με μαθητές και με εκπαιδευτικούς και τ' αποτελέσματα έχουν πραγματικά πολύ μεγάλο ενδιαφέρον.

Πριν πω όμως για τ' αποτελέσματα, να πω ότι στην πρόσφατη πρόταση που κατέθεσε η ΟΙΕΛΕ για την επανέναρξη του εθνικού διαλόγου για την Παιδεία, ένα από τα βασικά μας αιτήματα, ήταν το ζήτημα των κτιριακών υποδομών.

Και ήταν μάλιστα το ζήτημα αυτό στο οποίο αντέδρασαν πιο βίαια, ο Σύνδεσμος των Ιδιοκτητών του Ιδιωτικών Σχολείων που κατάλαβαν ότι δεν πρέπει αυτό το θέμα να πάρει πολύ μεγάλη δημοσιότητα, διότι πολύ απλά να θιγεί το ζήτημα των ελλιπών κτιριακών υποδομών στη δημόσια Εκπαίδευση, καθ' ότι τους βολεύει πάρα πολύ τα δημόσια σχολεία να είναι υποβαθμισμένα, να είναι υποχρηματοδοτημένα, έτσι ώστε να επωφελούνται και με αυτό τον τρόπο να διαιωνίζεται και να διογκώνεται η ανισότητα.

Η έρευνα λοιπόν είχε δείξει τρία πολύ βασικά σημεία: Το πρώτο σημείο ήταν ότι το 20% των μαθητών που απάντησαν στην έρευνα, μας απάντησαν ότι οι ελλείψεις στο σύστημα θέρμανσης και ψύξης, επηρεάζουν την εκπαιδευτική διαδικασία.

Και βεβαίως, νομίζω όσοι συνάδελφοι παρακολουθούν εδώ και είναι από τη Βόρεια Ελλάδα μπορούν να πιστοποιήσουν αυτό το πράγμα γιατί εμείς τουλάχιστον εδώ στην Αττική που οι συνθήκες είναι καλύτερες δεν έχουμε πολύ έντονο χειμώνα, αλλά για φανταστείτε ένα σχολείο στη Φλώρινα, ένα σχολείο στην Κατσοριά, ένα σχολείο στη Βόρεια Θράκη, εκεί πραγματικά τα πράγματα είναι πάρα πολύ δύσκολα, καθ' ότι για πολλούς μήνες υπάρχουν εξαιρετικά χαμηλές θερμοκρασίες.

Και αν δεν υπάρχει η κατάλληλη μόνωση, αν έχουμε σπασμένα τζάμια, αν έχουμε κτίρια με πολύ κακή ενεργειακή ανταπόκριση, αντιλαμβάνεστε ότι τα παιδιά πολύ δύσκολα μπορούν να παρακολουθούν και να συγκεντρωθούν στο μάθημά τους. Και κάνετε εδώ σύγκριση με κάποια πλούσια ισχυρά ιδιωτικά σχολεία, τα οποία παρέχουν όλες τις ανέσεις στους μαθητές.

Όταν λοιπόν το 20% απαντούν ότι για το σύστημα θέρμανσης και ψύξης, οι ελλείψεις του επηρεάζουν την εκπαιδευτική διαδικασία, πόσο σημαντικό είναι αυτό το ζήτημα. και πάμε στο δεύτερο που είναι ίσως ακόμη πιο σοβαρό, όπου 4 στους 10 μαθητές απαντούν ότι οι κτιριακές υποδομές επηρεάζουν άμεσα και την εκπαιδευτική διαδικασία, αλλά και τις μαθητικές επιδόσεις.

Εδώ λοιπόν, σχεδόν οι μισοί μαθητές που απάντησαν στην έρευνα, μας είπαν ότι επηρεάζονται άμεσα από την ποιότητα των κτιριακών υποδομών. Και αυτό είναι ένας πολύ κρίσιμος δείκτης που δείχνει για μια ακόμη φορά πόσο οι μαθητές, που είναι οι ευαίσθητοι δέκτες της εκπαιδευτικής, διαδικασίας, πόσο αντιλαμβάνονται τη δυσκολία που τους προκαλεί ένα κτίριο ελλιπές.

Και το τρίτο στο οποίο φαντάζομαι θα συμφωνήσει και ο κ. Δανδουλάκης ο οποίος έκανε μια εξαιρετική ανάλυση της σταδιακής αποδυνάμωσης του ΟΣΚ, ότι το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων κι η συνεχής μείωση στους πόρους, σπρώχνει το θέμα των κτιριακών υποδομών, περίπου δύο δεκαετίες πίσω. Και αυτό είναι ένα πάρα πολύ κρίσιμο νούμερο.

Για ποιο λόγο: Θα επαναφέρω τον Νίκο Παϊζη, ο οποίος μιλώντας με ανθρώπους οι οποίοι είναι εξειδικευμένοι στο κομμάτι της δόμησης, μας είχε πει ότι εάν ένα κτίριο σχολικό μείνει χωρίς σοβαρή συντήρηση για 7 χρόνια, αρχίζει και αντιμετωπίζει μέτριους κινδύνους για τους μαθητές.

Εάν μείνει χωρίς σοβαρή συντήρηση για 14 χρόνια, τότε πλέον το κτίριο αντιμετωπίζει σοβαρότατα δομικά προβλήματα, άρα λοιπόν έχουμε σαφέστατους κινδύνους για την υγεία και την ασφάλεια των μαθητών και βεβαίως και των εργαζομένων στις Σχολικές Μονάδες.

Άρα λοιπόν, και επειδή βλέπουμε ότι πολλαπλασιάζονται τα ζητήματα, η ανάλυση αυτή του ΚΑΝΕΠ είναι περίπου προφητική και χτυπάει πλέον ο κώδωνας του κινδύνου πάρα πολύ έντονα για το τι συμβαίνει τουλάχιστον στο κομμάτι της δημόσιας Εκπαίδευσης.

Θέλω ν' αναφερθώ, για να μην παρουσιάζω μόνο την εικόνα κάποιων καλών ιδιωτικών σχολείων που κάνουν επενδύσεις στις κτιριακές υποδομές, κι επειδή αναφέρθηκε ο κ. Δανδουλάκης για τα Τέμπη της

δημόσιας Εκπαίδευσης, πρέπει ν' αναφερθεί και πρέπει να ακουστεί και δημόσια η τραγική κατάσταση που υπάρχει σ' ένα πολύ μεγάλο κομμάτι της ιδιωτικής Εκπαίδευσης.

Θα μιλήσω για τα παράνομα φροντιστήρια Δημοτικού, ή όπως τα ξέρετε κι εσείς, τα περίφημα Κέντρα Μελέτης. Πάνω από 18.000 μονάδες σε όλη την Ελλάδα που ακούσατε, δεν ξέρω πόσοι το γνωρίζετε αυτό, είναι ίσως το μοναδικό κομμάτι του ιδιωτικού τομέα που λειτουργεί χωρίς ρυθμιστικό πλαίσιο.

Και τι σημαίνει αυτό; Ότι τα κτίρια των Κέντρων Μελέτης λειτουργούν χωρίς καμία εποπτεία. Να πω εδώ, γι' αυτούς που δεν το γνωρίζουν, ότι τα κτίρια των ιδιωτικών σχολείων, των φροντιστηρίων, των ξένων γλωσσών, των ιδιωτικών ΙΕΚ και των κολεγίων, για να αδειοδοτηθούν πρέπει να περάσουν από κτιριακό έλεγχο από τον ΕΟΠΠΕΠ, είναι ο Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Επαγγελματικών Προσόντων.

Τα Κέντρα Μελέτης λοιπόν, τα περίφημα φροντιστήρια Δημοτικού που λειτουργούν με την ανοχή όλων των κυβερνήσεων, και παρά το γεγονός ότι η ΟΙΕΛΕ έχει από το 2016 κάνει πρόταση για το πώς θα πρέπει να νομιμοποιηθεί η κατάσταση στους χώρους αυτούς, λειτουργούν χωρίς κανέναν κτιριολογικό έλεγχο.

Είναι πραγματικά θαύμα το ότι ακόμη δεν έχουμε θρηνήσει θύματα, αν σκεφτεί κανείς ότι αυτά τα Κέντρα Μελέτης λειτουργούν πολύ συχνά σε ημιυπόγεια, σε χώρους χωρίς επαρκή φωτισμό και αερισμό. Δεν είναι όμως μόνο αυτό. Τα Κέντρα Μελέτης λειτουργούν αυτή τη στιγμή χωρίς καν κτιριολογικό έλεγχο. Η έλλειψη της κρατικής εποπτείας πλέον επεκτείνεται και σ' ένα μεγάλο κομμάτι των φροντιστηρίων και των Κέντρων Ξένων Γλωσσών που όλοι σχεδόν στέλνουμε τα παιδιά μας.

Με νόμο του 2021 για τη μείωση της γραφειοκρατίας, δίνει τη δυνατότητα σε δομές που έχουν λιγότερους από 75 μαθητές, μικρότερη δυναμικότητα από 75 μαθητές, κι όπως αντιλαμβάνεστε εδώ είναι η συντριπτική πλειονότητα των φροντιστηρίων και κέντρων ξένων γλωσσών της γειτονιάς, αλλά φαντάζομαι ότι και οι μεγάλο εκπαιδευτικοί όμιλοι σπάνε τις δυνάμεις τους σε μικρότερες μονάδες, μπορούν με απλή υπεύθυνη δήλωση

του νόμιμου εκπροσώπου, του ιδιοκτήτη δηλαδή, να μην ελεγχθούν κτιριολογικά.

Ήταν δηλαδή που ήταν η κατάσταση προβληματική, τώρα γίνεται ακόμη προβληματικότερη. Και θα πω και το τελευταίο που σχετίζεται, τώρα θα μου πείτε τι σχέση έχει αυτό, έχει σχέση να συζητάμε για το γίνεται με τις υποδομές γιατί κάποια στιγμή, να χτυπήσω ξύλο, μπορεί να θρηνήσουμε θύματα από την κρατική αναλγησία αλλά και τη διάθεση να υποστηριχθούν κάποιοι ισχυροί οικονομικοί παράγοντες.

Θα πω, και αυτό είναι το τελευταίο, για το θέμα των summer camps, δομών δηλαδή καλοκαιρινής φύλαξης παιδιών που την πραγματοποιούν κατά κύριο λόγο στο χώρο της ιδιωτικής εκπαίδευσης, ιδιωτικά Δημοτικά Σχολεία, ιδιωτικά Νηπιαγωγεία και βεβαίως τα παράνομα Κέντρα Μελέτης.

Όπου εκεί δεν είναι το ζήτημα το ότι έχουμε μια τεράστια παρανομία σε ό,τι έχει να κάνει με τα εργασιακά δικαιώματα των εκπαιδευτικών οι οποίοι με την απειλή της απόλυσης υποχρεώνονται να δίνουν υπηρεσίες τέτοιες χωρίς να πληρώνονται, έχουμε το ζήτημα του ότι πολλές από αυτές τις υποδομές δεν έχουν τη δυνατότητα να λειτουργούν καλοκαίρι, συχνά δεν έχουν air condition, δεν υπάρχει ο κατάλληλος φωτισμός, δεν υπάρχει ο εξαερισμός.

Θα σας πω μόνο ότι όταν κάναμε τις καταγγελίες πρόπερσι για τη λειτουργία των summer camps, μια Διοικήτρια Δημόσιας Υγείας από το Ρέθυμνο, επικοινωνήσε μαζί μας και είπε ότι «κάναμε μια έρευνα σ' ένα summer camp Κέντρου Μελέτης σε μια τουριστική περιοχή του Ρεθύμνου και διαπιστώσαμε ότι οι μισοί εκπαιδευτικοί έχουν συμβάσεις εργατών ορυχείου.

Για να καταλάβετε δηλαδή, ξέρω ότι ακούγεται πραγματικά τραγελαφικό, αλλά αυτή είναι η χώρα στην οποία ζούμε. Βάλτε τα όλα αυτά μαζί. Την υποχρηματοδότηση των δημοσίων κτιρίων, την προκλητική ασυλία των χιλιάδων παράνομων φροντιστηρίων Δημοτικού, το γεγονός ότι πολλά ιδιωτικά σχολεία έχοντας την εύνοια κάποιων Αρχών δεν εποπτεύονταν σωστά κτιριολογικά, το γεγονός ότι ένας μεγάλος αριθμός πλέον φροντιστηρίων και ξένων γλωσσών δεν έχουν καμία υποχρέωση κτιριολογικού ελέγχου, βάλτε τα όλα αυτά μαζί και δείτε τη συνολική εικόνα, ότι

εκατοντάδες χιλιάδες παιδιά και χιλιάδες εργαζόμενοι ζουν κάθε μέρα υπό έναν πάρα πολύ σημαντικό κίνδυνο.

Γι' αυτό λοιπόν και εμείς σαν Ομοσπονδία, η ΟΙΕΛΕ αλλά και το ΚΑΝΕΠ της ΓΣΕΕ έχουμε επανειλημμένως αναφέρει αυτά τα ζητήματα και ελπίζω αυτή η μικρή σημερινή τοποθέτηση να είναι ένα ακόμη έναυσμα στο δημόσιο διάλογο για να δούμε τι πραγματικά θα γίνει, γιατί εν έτει 2024 θα είναι πραγματικά κρίμα, να κινδυνεύουν παιδιά και εργαζόμενοι σε χώρους της εκπαίδευσης. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστούμε κι εμείς Γιώργο για τη συμβολή σου στη σημερινή συζήτηση και για τη συνεργασία που έχουμε στη διαχείριση πολλών ζητημάτων για την εκπαίδευση, τόσο τη δημόσια όσο και την ιδιωτική για το επίπεδο της Παιδείας στη χώρα μας.

Τώρα θα προχωρήσουμε σε κάποια από τα ερωτήματα που έχουν ήδη κατατεθεί. Να πω ότι υπάρχουν κάποια ερωτήματα τα οποία είναι θέσεις περισσότερο παρά ερωτήματα, δηλαδή, γνωστοποιώντας ζητήματα που αντιμετωπίζουν ιδίως τα Νηπιαγωγεία.

Απευθύνονται προς τον κ. Δανδουλάκη, σας τα διαβάζω: «Έχετε υπ' όψιν σας ότι τα προκάτ Νηπιαγωγεία δεν έχουν καν τουαλέτα για τη νηπιαγωγό και τα περισσότερα από αυτά, σε τόσο περιορισμένο χώρο, φιλοξενούν το καθένα περίπου 25 παιδιά. Σκεφτείτε λοιπόν τις συνθήκες διδασκαλίας, διαβίωσης και ασφάλειας των νηπίων σε αυτούς τους χώρους, 'τάξεις' όπως θέλουν να τα ονομάζουν οι αρμόδιοι».

Θα διαβάσω ένα ακόμη παρόμοιο, στην ίδια κατεύθυνση εννοώ, πάλι προς τον κ. Δανδουλάκη απευθύνεται το σχόλιο – ερώτημα: «Στην ιστοσελίδα του ΟΣΚ και στο πεδίο με τις προδιαγραφές για τους σχολικούς χώρους, αναφερόταν η αναλογία παιδιών και τετραγωνικών ανά αίθουσα Νηπιαγωγείου και ήταν τα 3 τετραγωνικά. Η αναλογία παιδιών ανά τετραγωνικό μέτρο είναι σημαντικός παράγοντας της εκπαιδευτικής διαδικασίας και αναφέρεται στη διεθνή βιβλιογραφία. Στην Ελλάδα κάτι τέτοιο δεν ισχύει και παραβιάζονται ακόμη και τα όρια που τίθεται από τη νομοθεσία για την πυροπροστασία. Τώρα δεν αναφέρεται τίποτα για τον αριθμό μαθητών ανά τετραγωνικό μέτρο αιθουσών παρά για αίθουσα 50 τετραγωνικά

προβλέπεται ότι θα φιλοξενοούνται 25 νήπια, χωρίς να δικαιολογείται αυτό από κανένα επιστημονικό επιχείρημα.

Δε θα έπρεπε να υπάρχει πρόβλεψη για λόγους και παιδαγωγικούς και ασφάλειας; Εκείνο το οποίο θα μπορούσε ν' αποφέρει αποτέλεσμα είναι η συνάντηση και η διαμόρφωση κοινής βάσης συνεννόησης και δράσης της ΔΟΕ με την ΟΛΜΕ, την Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων - Μαθητών Ελλάδας, τους Τεχνικούς – Αρχιτέκτονες, την Κτιριολογική Υπηρεσία, τους Δήμους, ώστε να δοθεί αμοιβαία στήριξη σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος.

Κύριε Δανδουλάκη δεν ξέρω αν θέλετε να κάνετε γι' αυτό τα δύο ζητήματα που είναι παρεμφερή κάποιο σχόλιο.

M. ΔΑΝΔΟΥΛΑΚΗΣ: Να πω ότι, ακόμα όταν ψηφιζόταν ο νόμος σχετικά με τα προκάτ από την προηγούμενη κυβέρνηση, προκειμένου ν' αντιμετωπισθεί άμεσα το θέμα της δίχρονης προσχολικής αγωγής που δημιουργούσε θέμα ας πούμε νέων Νηπιαγωγείων, βγάλαμε καταγγελία η οποία μετά εμπλουτιζόταν, δηλαδή προλάβουμε πριν ψηφιστεί ο νόμος και ενημερώσαμε τα κόμματα. Παρ' όλα αυτά δε μας ακούσανε.

Κι εδώ να προσθέσω σ' αυτά που πολύ σωστά λένε αυτοί που έκαναν το ερώτημα, ότι πέρα από το ότι δεν τηρούνται προδιαγραφές, ψήφισαν νόμο που λέει ότι για να κάνεις ένα Νηπιαγωγείο προκάτ να το βάλεις σ' ένα χώρο φτιάχνεις ειδικό ΦΕΚ, δηλαδή εμάς σαν υπαλλήλους, να το πω έτσι, μας εξαναγκάζουν πλέον εφ' όσον είναι νόμος να κάνουμε ειδικό ΦΕΚ που θα μπει κάθε Νηπιαγωγείο κατά παρέκκλιση της κείμενης νομοθεσίας, και πολεοδομικής.

Αυτό καταλαβαίνετε τι σημαίνει. Γι' αυτό και έχουν προτείνει και πιέζουν και σε κάποιες περιπτώσεις έχει γίνει, να βάλουν προκάτ Νηπιαγωγεία μέσα σε άλλους σχολικούς χώρους. Αυτό καταλαβαίνετε, είναι επιεικώς απαράδεκτο. Δηλαδή δεν τηρούν κανένα νόμο και μάλιστα έχουν ψηφίσει νόμο ότι αυτό γίνεται κατά παρέκκλιση της κείμενης νομοθεσίας.

Και το δεύτερο ζήτημα είναι ότι πολύ σωστά λένε οι γονείς και αυτοί που κάνουν τα ερωτήματα, ότι δεν υπάρχουν προδιαγραφές γι' αυτά τα προκάτ.

Και το τρίτο βέβαια είναι αυτό που ανέφερα και στην αρχική μου ομιλία, ότι ενώ έχουν βάλει έτσι για τα μάτια του κόσμου ότι σε 4 χρόνια αυτά τα Νηπιαγωγεία τα προκάτ, θ' αντικατασταθούν με συμβατικά, δεν έχει γίνει τίποτα μέχρι τώρα, απ' ό,τι ξέρουμε οι περισσότεροι Δήμοι δεν έχουν ούτε τα χρήματα ούτε τίποτα, με αποτέλεσμα σε 4 χρόνια προφανώς να περάσει κάποια τροποποίηση του νόμου που θα λέει άλλα 4 χρόνια και τα μικρά παιδιά θα κάνουν τα πρώτα βήματά τους σε προκάτ.

Καταλαβαίνουμε ότι για ν' αντιμετωπισθεί αυτή η κατάσταση χρειάζεται ένα κίνημα τέτοιο που θα τους αναγκάσει να κατασκευάσουν σωστά Νηπιαγωγεία. Αρκεί να σας πω έτσι μια και το συζητάμε, ότι αν από 40 F-35, αγόραζαν 39, που ένα F-35 κάνει 110 εκατομμύρια, θα μπορούσαν να έχουν χτίσει 130 Νηπιαγωγεία συμβατικά και μάλιστα σύγχρονα Νηπιαγωγεία και ασφαλή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Στο ίδιο πνεύμα είναι κι ένα ακόμη σχόλιο το οποίο νομίζω συμπληρώνει τα προηγούμενα, που τονίζει πολύ σωστά ότι απάντηση στην κατάσταση που υπάρχει θα δώσουμε μόνο μέσα από συλλογικούς μας αγώνες. Λέει ο συνάδελφος ότι είναι Νηπιαγωγός στου Ζωγράφου και μέλος στον Α' Σύλλογο:

«Η κατάσταση στα Νηπιαγωγεία στην περιοχή είναι απλώς απαράδεκτη, κοντέινερ βαρέως τύπου μέσα σε προαύλια Δημοτικών και Γυμνασίων, ενοικιαζόμενα μέσα σε πολυκατοικίες, επικίνδυνα και ακατάλληλα. Την ίδια διαπιστώνονται στα Δημοτικά Σχολεία προβλήματα στατικότητας σε πολυκατοικίες επικίνδυνες και ακατάλληλες, απλώς διαλύονται».

Παράδειγμα το Μαράσλειο που ανέφερε ο κ. Δανδουλάκης, την ίδια ώρα εκκρεμεί η κατάσταση ενός 4θέσιου Νηπιαγωγείου εδώ και σχεδόν 10 χρόνια. Η συνεννόηση και η συνεργασία με τους εργαζόμενους είναι νομίζω κάτι παραπάνω από αναγκαία και σε σταθερή βάση νομίζω ότι έρχεται προς επίρρωσιν των προηγούμενων που αναφέρατε, δε χρειάζεται κάποιο σχόλιο νομίζω σ' αυτό.

Προς τον κ. Δανδουλάκη είναι και άλλα δυο ερωτήματα σε τελείως διαφορετικό πνεύμα και γι' αυτό τα ξεχώρισα. Κατ' αρχάς ένα που έρχεται πιο κοντά σ' αυτά που συζητούσαμε: «Ενώ το σχολείο μου πλημμύρισε στον Παλαμά, γιατί δεν το εντάξανε στο πρόγραμμα Μνημόνιο

Συνεργασίας για τη χρηματοδότηση έργων αποκατάστασης Σχολικών Μονάδων Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας;».

Δεν ξέρω αν ο κ. Δανδουλάκης είναι σε θέση ν' απαντήσει σε κάτι τέτοιο, γιατί φαντάζομαι δεν είναι αυτός που εισηγήθηκε για το αν θα ενταχθούν ή όχι τα σχολεία, αλλά κάτι θα έχει να πει.

M. ΔΑΝΔΟΥΛΑΚΗΣ: Να σας πω έτσι για να γελάσουμε λιγάκι, επειδή το κράτος ως συνήθως κοιτάζει να βάλει τα λιγότερα και να γλιτώσει, εμείς δεχθήκαμε επίσκεψη από το Σύνδεσμο, όπως ονομάζεται, Εφοπλιστών, οι οποίοι έκαναν δωρεά προκειμένου αυτά τα σχολεία, ν' αποκατασταθούν οι βλάβες.

Δηλαδή μάλλον οι εφοπλιστές έδωσαν από τις φοροαπαλλαγές που είχαν τόσα χρόνια, είπαν να δώσουν και κανένα ψίχουλο έτσι για να διασκεδάσουν τις εντυπώσεις. Βέβαια επαναλάβαμε και αυτό εμείς. Δηλαδή έχουμε αναλάβει και τη Θεσσαλία 65 Μηχανικοί. Κάθε μηχανικός αυτή τη στιγμή πρέπει να σας πω, έχει τουλάχιστον 25 με 30 διαφορετικά έργα.

Δηλαδή υπάρχει συνάδελφος που ανέφερα και πιο πριν, πριν ξεκινήσει η ομιλία μας, αρχιτέκτονας, η οποία εκτός από την αποκατάσταση του ΣΤΕ, εκτός από διάφορα σχολεία που έχει να κάνει μελέτες κτλ., τώρα της ανέθεσαν να διαμορφώσει και τα ΤΕΙ Λάρισας, προκειμένου να γίνει το Δικαστήριο για το έγκλημα για τα Τέμπη.

Αυτοί οι 65 άνθρωποι πού να πρωτοπάνε; Αν δεν υπάρχει ενίσχυση του φορέα, πραγματικά στο τέλος θα σηκώσουμε και τα χέρια ψηλά γιατί και όλοι αυτοί οι άνθρωποι κινδυνεύουν. Δηλαδή είναι τηρουμένων των αναλογιών αυτό που λέμε για τα νοσοκομεία. Δηλαδή οι γιατροί κάνουν ό,τι μπορούν αλλά κάποια στιγμή και ο άνθρωπος, είναι πεπερασμένες οι δυνατότητές του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Τα επόμενα δυο ερωτήματα είναι λίγο πιο εξειδικευμένα, έχουν να κάνουν με άλλα πράγματα απ' αυτά που συζητάμε. Διαβάζω το ένα: «Τα έπιπλα του Νηπιαγωγείου είναι παλιά και σε κακή κατάσταση, τι πρέπει να κάνω για να πάρω καινούργια;» και το δεύτερο: «Μετά από πόσες εβδομάδες, μήνες, παραδίδονται οι παραγγελίες; Γίνονται δεκτές όλες, ικανοποιούνται όλες; Εδώ και 8 μήνες έχει πωληθεί παραγγελία εδρών και άλλων και δεν έχει καν δρομολογηθεί».

Μ. ΔΑΝΔΟΥΛΑΚΗΣ: Απ' ό,τι γνωρίζω κι εγώ από τους συναδέλφους, κάνουν με βάση τα αιτήματα ό,τι μπορούν, αλλά πρέπει να ξέρετε, ότι η υποχρηματοδότηση επηρεάζει και τους εξοπλισμούς. Δηλαδή επειδή τυχαίνει να είμαι και Πρόεδρος και μέλος Επιτροπών Παραλαβής, σας λέω ότι μέχρι να έρθει κάποια χρηματοδότηση για να πάρουμε έδρες, για να πάρουμε θρανία κτλ. περνάει καιρός. Συν το γεγονός ότι κάποια από αυτά τα κρατάνε στην αποθήκη για έκτακτες ανάγκες, όπως έγινε τώρα ας πούμε με τη Θεσσαλία, πρέπει άμεσα να μπορείς να εξοφλήσεις ένα σχολείο.

Οπότε στις αποθήκες υπάρχουν και κάποια τα οποία τα κρατάνε, να το πούμε έτσι καβάντζα. Υπό αυτές τις συνθήκες λοιπόν, λογικό το ερώτημα, πάντως το καλύτερο θα είναι ν' απευθυνθεί στο αρμόδιο Τμήμα των κτιριακών υποδομών για τα περαιτέρω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ένα ερώτημα για τον Γιώργο Χριστόπουλο, που σχετίζεται με τα κτίρια και όλα αυτά που αναφέραμε, αν υπάρχουν τα στοιχεία του ΚΑΝΕΠ και της έρευνας που ανέφερε, ιδιαίτερα στοιχεία για την παλαιότητα των σχολικών κτιρίων.

Γ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ: Εμείς έχουμε τα βασικά συμπεράσματα, θα ήταν όμως πολύ σημαντικό να μιλήσουμε με του ανθρώπους οι οποίοι είχαν κάνει την έρευνα το 2015, να δούμε αν υπάρχουν κάποια επιμέρους στοιχεία τα οποία δεν περιλήφθηκαν στην έρευνα και αν υπάρχουν θα τα δώσουμε στη διάθεση της Ομοσπονδίας, της ΔΟΕ για να μπορούν ν' αξιοποιηθούν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Υπάρχουν αρκετά ερωτήματα προς την κα Τσουκαλά. Νομίζω ότι πρώτο ήδη έχει απαντηθεί από την εισήγησή της αλλά τώρα θα της δοθεί η ευκαιρία να μας πει: Θεωρείτε ότι η κατάλληλη διαμόρφωση του σχολικού χώρου, μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο στην κοινωνικοποίηση του παιδιού;

Κ. ΤΣΟΥΚΑΛΑ: Ο χώρος από μόνος του θα έλεγα όχι, αλλά σε σύμπραξη με τις παιδαγωγικές πρακτικές. Δηλαδή είναι αυτό που είχα πει στην αρχή της εισήγησής, ότι δεν είναι ουδέτερος ο χώρος και δε μπορούμε να τον απομονώσουμε από τις παιδαγωγικές πρακτικές και από την εκπαιδευτική φιλοσοφία. Αυτό είχα πει.

Επομένως δε μπορούμε κατά τη γνώμη μου ούτε να στηριζόμαστε σε πορίσματα ερευνών που απομονώνουν εντελώς το χώρο για να βγάλουμε κάποια συμπεράσματα, για τις επιδόσεις των μαθητών. Δηλαδή

σ' εκείνη την περίπτωση, μιλάμε για ντετερμινισμό του χώρου πλέον, είναι μια οπτική η οποία έχει εγκαταλειφθεί στο πεδίο της έρευνας εδώ και πάρα πολλά χρόνια.

Επομένως, μέσα στο κατάλληλο εκπαιδευτικό πλαίσιο, μέσα σ' ένα πλαίσιο παιδαγωγικών πρακτικών που συμβάλλουν πραγματικά στην ανάπτυξη, στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών, ο χώρος συμβάλλει και αυτός με τη σειρά του ουσιαστικά σ' αυτές τις διαδικασίες κοινωνικοποίησης, τις διαδικασίες μάθησης, γνώσης του παιδιού. Και στη συναισθηματική του ανάπτυξη, στη συνολική ανάπτυξη του παιδιού.

Θέλω να πω ότι μπορεί να έχουμε ένα χώρο με πολύ ενδιαφέροντα ας πούμε στοιχεία, αλλά η μέθοδος που ακολουθείται στο σχολείο, να μην είναι η κατάλληλη για την απόκτηση γνώσης από το παιδί, για την κοινωνικοποίηση του παιδιού. Μέσα δηλαδή σ' ένα αυταρχικό περιβάλλον πόσο μπορεί να βοηθήσει ο χώρος, για να το πω έτσι απλά. Μπορεί να βοηθήσει ο χώρος όταν έχουμε ένα αυταρχικό εκπαιδευτικό περιβάλλον στην κοινωνικοποίηση του παιδιού;

Έδειξα εκείνα τα κατακόρυφα κενά, που δημιουργούνται σε κάποια σχολεία για να εντείνουν αυτές τις κοινωνικές επαφές, αλλά αυτό χρειάζεται και ένα κατάλληλο εκπαιδευτικό περιβάλλον. Δεν ξέρω αν γίνονται κατανοητά αυτά που λέω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστούμε. Ένα ερώτημα στην ίδια κατεύθυνση: Αν ο σχολικός χώρος επηρεάζει την ένταξη ενός παιδιού με ειδικές ανάγκες στη γενική τάξη. Δεν ξέρω αν έχετε κάτι να σχολιάσετε εδώ.

Κ. ΤΣΟΥΚΑΛΑ: Δε θα ήθελα ν' απαντήσω πρόχειρα σε μια τέτοια ερώτηση με όλο το βάρος που έχει, γιατί δεν έχω ασχοληθεί προσωπικά, οπότε δε μπορώ να δώσω πρόχειρες απαντήσεις. Σαφώς ο χώρος επηρεάζει αλλά δε μπορώ ν' αναφερθώ σε συγκεκριμένα πράγματα, σε συγκεκριμένες ποιότητες χώρου ακριβώς για την περίπτωση αυτή των παιδιών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Υπάρχει ένα ερώτημα που απευθύνεται πάλι σ' εσάς, που έχει να κάνει με μια φράση σας, ότι το έργο δεν υλοποιήθηκε γιατί δυστυχώς οι δάσκαλοι δε βρήκαν χρηματοδότηση και είναι το ερώτημα αν θεωρείτε ότι οι δάσκαλοι πρέπει να ασχολούνται με την εύρεση χορηγών για τη διαμόρφωση των σχολικών χώρων.

Κ. ΤΣΟΥΚΑΛΑ: Δεν είπα ακριβώς αυτό, απλώς προσπάθησαν οι δάσκαλοι, ήρθαν σε επαφή με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και προσπάθησαν να βρουν κάποιες πηγές χρηματοδότησης για να υλοποιηθεί όλο αυτό το έργο, όλες αυτές οι προτάσεις τις οποίες είχαμε καταλήξει μέσα από τις συνεργατικές και συμμετοχικές διαδικασίες.

Δεν είναι ο ρόλος των δασκάλων αυτός, αλλά όλοι μαζί μπορούμε να προσπαθήσουμε σ' αυτή την κατεύθυνση, είναι κι ένα μέσο πίεσης στους μηχανισμούς εξουσίας για να μπορούμε να επιτύχουμε καλύτερα αποτελέσματα. Πιστεύω ότι η έννοια κλειδί σε όλες τις διαδικασίες, είναι η συμμετοχή.

Ακόμα και για ν' αντιμετωπισθεί αυτή η τραγική κατάσταση που μας έδωσαν ο κ. Χριστόπουλος και ο κ. Δανδουλάκης, πραγματικά τραγική, μας έδωσαν μια τραγική εικόνα και αυτή υπάρχει πράγματι για τα σχολεία μας, νομίζω ότι όσο ο πολίτης είναι αποξενωμένος από το γίνεσθαι στο πεδίο της Εκπαίδευσης και σε τόσα άλλα πεδία, δε μπορεί να έχει τον έλεγχο των πραγμάτων και χωρίς τη δική του συμμετοχή θα έχουμε πάντα πολύ μεγάλα προβλήματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Στο ίδιο πνεύμα είναι και το επόμενο ερώτημα: «Το ζήτημα της χρηματοδότησης θεωρώ ότι πρέπει να καλύπτεται πλήρως στο δημόσιο σχολείο από το κράτος», είναι και άποψη της ΔΟΕ, και θέση της «σε όλες τις πλευρές και λειτουργίες του. Οι νεοφιλελεύθερες πολιτικές και ειδικότερα ο νόμος της αξιολόγησης 4823 της Υπουργού Κεραμέως, προωθεί τη λογική της εξεύρεσης πόρων από τα σχολεία, ως να ήταν επιχειρήσεις». Αν θέλετε να σχολιάσετε αυτό το ζήτημα.

Κ. ΤΣΟΥΚΑΛΑ: Προφανώς, συμφωνώ απόλυτα. Η χρηματοδότηση θα γίνει από το κράτος, το κράτος έχει την ευθύνη για τα σχολικά κτίρια. Προφανώς το κράτος έχει την ευθύνη. Και το κράτος έχει μεταφέρει φυσικά την εποπτεία των σχολικών κτιρίων στην Αυτοδιοίκηση.

Αλλά και εκεί υπάρχει υποχρηματοδότηση, αυτό γνωρίζω εγώ, ότι κι εκεί υπάρχει υποχρηματοδότηση, έχουν αποφιλωθεί από προσωπικό οι Υπηρεσίες του Δήμου, έχουν μείνει ελάχιστοι στις Τεχνικές Υπηρεσίες, τα γνωστά προβλήματα που έχουν σε όλα τα δημόσια κτίρια. Και στο Πανεπιστήμιο ακριβώς αυτά τα προβλήματα υπάρχουν.

Μειωμένο προσωπικό, τα Τμήματα δεν έχουν παραπάνω από 20 διδάσκοντες, ενώ κάποτε είχαμε 100-120 ήμαστε οι διδάσκοντες, και προφανώς οι ανάγκες δε μπορούν να καλυφθούν από τόσο μικρούς αριθμούς. Αυτό σημαίνει σε όλες τις Υπηρεσίες. Προφανώς δεν πρέπει να προσανατολιζόμαστε στο ιδιωτικό κεφάλαιο για να μας λύνει τα προβλήματα, αυτό είναι βασική αρχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Το τελευταίο ερώτημα που απευθύνεται αποκλειστικά σ' εσάς, σας το διαβάζω:

«Με αφορμή πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης που αφορούσε στη βελτίωση του αύλειου χώρου, παιδιά Νηπιαγωγείου λειτούργησαν με συμμετοχικό σχεδιασμό και με εργαλεία, το project και την προσέγγισή του (μωσαϊκού) και την έρευνα δράσης οι εκπαιδευτικοί. Οι συνεργασίες που έλαβαν χώρα ήταν με το Δήμο, τους γονείς και την Αρχιτεκτονική Σχολή Ιωαννίνων. Σαν εξέλιξη ακολούθησε η συμμετοχή του Νηπιαγωγείου στο πρόγραμμα συμμετοχικού προϋπολογισμού του Δήμου μας. Ο χώρος αναφέρεται σαν ο τρίτος παιδαγωγός. Αλλά δυστυχώς οι εκπαιδευτικοί δεν αξιοποιούν αυτή τη διάσταση γιατί δε γνωρίζουν πώς να το κάνουν, αλλά και την ασάφεια στο νομικό πλαίσιο και φυσικά την ανύπαρκτη υποστήριξη», αναφέρει επίσης έναν παράγοντα.

Αν θέλετε κάτι να σχολιάσετε εδώ.

Κ. ΤΣΟΥΚΑΛΑ: Ναι, είναι πάρα πολύ καλή η προσπάθεια και συμφωνώ με τη συνάδελφο, ότι δεν έχουμε αυτή την πολιτική και κοινωνική κουλτούρα συμμετοχής στα κοινά. Δεν είναι εύκολη αυτή η υπόθεση ν' αλλάξει η νοοτροπία μας, να δεχθούμε να κάνουμε κάτι νέο συμμετέχοντας, να συνεργαστούμε μαζί με τους άλλους.

Δε μας χαρακτηρίζει αυτή η κουλτούρα και είναι πάρα πολύ δύσκολο ν' αλλάξει αυτή η νοοτροπία. Ενώ βλέπουμε ότι σε άλλες χώρες, κι αυτές έχουν μια δύσκολη, θα έλεγα, κοινωνικοπολιτική συνθήκη τα τελευταία χρόνια και όμως, έχουν θεσμοθετηθεί αυτές οι συνεργασίες και υλοποιούνται αυτά τα projects. Υλοποιούνται και αναβαθμίζονται τα σχολεία.

Το πώς θα λυθεί αυτό στο δικό σας χώρο, στο να δημιουργηθεί αυτό το κλίμα από εσάς, από τους δασκάλους, μια θετική στάση απέναντι σ' αυτές τις προσπάθειες συμμετοχικού σχεδιασμού, θα το σκεφτείτε κι εσείς.

Αλλά κι εσείς τρέχετε για χίλια δυο, είναι η εποχή που όλοι έχουν πάρα πολλά προβλήματα ν' αντιμετωπίσουν και πραγματικά θέλει πολύ αγώνα για να αποτινάξουμε από πάνω μας αυτές τις παλιές νοοτροπίες και να κάνουμε ένα βήμα μπροστά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Πριν περάσουμε σε ερωτήματα που απευθύνονται σε όλους, επανέρχεται το θέμα του σχολείου στον Παλαμά προς τον κ. Δανδουλάκη, ποιος δηλαδή καθορίζει ποια είναι Νηπιαγωγεία στον Παλαμά, φαντάζομαι σαν παράδειγμα αναφέρεται η περιοχή, θα ενταχθούν στο πρόγραμμα επισκευών, ο Δήμος ή η ΚΤΥΠ παίρνει την απόφαση;

Μ. ΔΑΝΔΟΥΛΑΚΗΣ: Κανονικά είναι οι Δήμοι υπεύθυνοι. Μόνο αν ο Δήμος απευθυνθεί στην ΚΤΥΠ και πει «δε μπορώ, τότε η ΚΤΥΠ θ' αναλάβει αυτή». Δηλαδή, όπως λέει και ο νόμος, οι κτιριακές υποδομές έχουν παρεμπόδιση, κάπως το λέει έτσι, μια περίεργη λέξη που έρχεται μόνο αν κληθεί από το Δήμο ότι αυτό δε μπορεί να υλοποιήσει την αποκατάσταση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Το επόμενο ερώτημα είναι αρκετά συγκεκριμένο και πρακτικό. *«Το προαύλιο του σχολείου μας, Δημοτικό, όπου γίνεται και το μάθημα της Φυσικής Αγωγής είναι μεν πανέμορφο αλλά άκρως επικίνδυνο και δυσλειτουργικό, καθώς είναι κατασκευασμένο από πλάκες Καρύστου. Ποιος έχει την ευθύνη αν χτυπήσει σοβαρά κάποιο παιδί; Ποιος είναι ο πιο οικονομικός τρόπος ν' αλλαχθεί – τροποποιηθεί; Ποιος είναι υπεύθυνος, ο Δήμος ή η ΚΤΥΠ; Ποιο είναι το ιδανικό έδαφος σ' εξωτερικό χώρο για τις ηλικίες του Δημοτικού; Σημειώνεται πως εδώ και χρόνια γίνονται αιτήματα στο Δήμο για αλλαγή της Πλάκας Καρύστου η οποία έχει σπάσει με ό,τι αυτό συνεπάγεται».*

Μ. ΔΑΝΔΟΥΛΑΚΗΣ: Ο Δήμος, εντάξει, όπως είπα και πριν οι Δήμοι είναι υπεύθυνοι για τα σχολικά κτίρια, συντήρηση, επισκευές κτλ. Μόνο αν για κάποιο σοβαρό λόγο υπάρχει μια εκτεταμένη ζημιά κληθούν οι κτιριακές υποδομές με αίτημα του Δήμου τότε παρεμβαίνουν αλλιώς είναι ο Δήμος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Δεν ξέρω αν η κα Τσουκαλά θέλει να πει κάτι εδώ.

Κ. ΤΣΟΥΚΑΛΑ: Δεν έχω κάτι να συμπληρώσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Και εννοείται και ο Γιώργος Χριστόπουλος, όταν θέλει μπορεί να παρέμβει.

M. ΔΑΝΔΟΥΛΑΚΗΣ: Αυτό το συγκεκριμένο είναι πολύ ειδικό για εμάς τους δασκάλους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ένα ερώτημα παρεμφερές για τα υπάρχοντα σχολεία – κτίρια: Πρέπει ν' αλλάξουν ώστε να γίνει πιο φιλικά για τους μαθητές ή πρέπει να χτιστούν καινούργια. Ποιες είναι οι λύσεις προτάσεις προς το Υπουργείο, είναι ένα αρκετά γενικό ερώτημα σχετικά με όλα αυτά τα οποία έχουν ειπωθεί. Επίσης να βάλω εδώ, για να μην τα βάζουμε μόνο χωριστά, «θα ήθελα ν' ακούσω τη σημασία του αύλειου χώρου και την αξία της κατάλληλης διαμόρφωσης για παιδιά Νηπιαγωγείου.

Αλλά όχι μόνο για του Νηπιαγωγείου θα έλεγα εγώ, νομίζω ότι πρέπει να το δούμε συνολικά για το σχολείο.

M. ΔΑΝΔΟΥΛΑΚΗΣ: Να πω εγώ σύντομα ότι κατ' αρχάς για τους αύλειους χώρους, ειδικά στο λεκανοπέδιο γνωρίζουμε ότι η κατάσταση είναι επιεικώς απαράδεκτη. Δηλαδή πέρα από το ότι τα προηγούμενα χρόνια που έκαναν προσθήκες επί προσθηκών προκειμένου να αυξηθούν οι χώροι οι διδακτικοί, τώρα άρχισαν να βάζουν και τα προκάτ Νηπιαγωγεία.

Και πραγματικά έχουμε κάνει αλληπάλληλες καταγγελίες γιατί η κατάσταση δεν είναι μόνο απαράδεκτη από παιδαγωγικής απόψεως, δηλαδή το παιδί που θα βγει διάλειμμα ν' έχει χώρο να παίξει, αλλά κυρίως για λόγους ασφάλειας.

Γιατί υπάρχουν οι συγκεκριμένες μελέτες και του Πολυτεχνείου, οι οποίες δείχνουν σαφώς πως όταν γίνει για παράδειγμα ένα σεισμός, είναι ένας δρόμος διαφυγής από την αυλή. Συνεπώς είναι και θέμα ασφάλειας να τηρούνται, που δεν τηρούνται, ειδικά στο λεκανοπέδιο οι προδιαγραφές για τους αύλειους χώρους.

Για το άλλο ερώτημα, αν θέλετε να το επαναλάβετε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ναι. Ποια είναι η σημασία του αύλειου χώρου και της κατάλληλης διαμόρφωσή του για τα παιδιά του Νηπιαγωγείου.

M. ΔΑΝΔΟΥΛΑΚΗΣ: Το απάντησα πριν, νομίζω δεν είναι οι χώροι, ενώ θα έπρεπε να υπάρχει ειδική μέριμνα ειδικά για τα Νηπιαγωγεία, γι' αυτό μας κάνει και εντύπωση που επιλέξανε να πάρουν τέτοια απόφαση για προκάτ, Νηπιαγωγεία, γιατί μιλάμε για τα πρώτα βήματα του παιδιού. Δηλαδή ένα παιδί που θα πάει σ' ένα προκάτ σε αυτές τις συνθήκες, μετά τι θα γίνει;

Δηλαδή σε λίγο θ' αρχίζουν τα προκάτ με τα Δημοτικά και τα προκάτ Λύκεια; Πού πάει αυτή η κατάσταση;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Δεν ξέρω αν η κα Τσουκαλά θέλει να πει κάτι για τη σημασία του αύλειου χώρου, γιατί φαντάζομαι αναφέρεται γενικότερα στη σημασία του, ανάλογα με τις συνθήκες που τηρούνται, αλλά όχι συγκεκριμένα ...

Κ. ΤΣΟΥΚΑΛΑ: Η σημασία του αύλειου χώρου είναι εξίσου μεγάλη όσο αυτή του εσωτερικού χώρου. Κανονικά θα πρέπει ν' αντιμετωπίζεται όπως και ο εσωτερικός χώρος του σχολείου. Είναι το ίδιο σημαντική για την ολόκληρη ανάπτυξη του παιδιού. Δηλαδή δεν είναι μόνο ένας χώρος εκτόνωσης, μπορεί να γίνει και ένας χώρος μάθησης, να εκτυλίσσεται εκεί η εκπαιδευτική διαδικασία.

Είχα δείξει και τη διαμόρφωση υπαίθριας τάξης και είχα πει ότι είχε προκύψει όλη αυτή την περίοδο της πανδημίας αυτή η συζήτηση, το πώς διαμορφώνουμε τις αυλές των σχολείων ώστε να μπορεί να γίνει το μάθημα εκεί ή ακόμα και άλλους δημόσιους χώρους στην πόλη ώστε να μετακινούνται τα παιδιά σε αυτούς για το υπαίθριο μάθημα.

Μπορεί λοιπόν ο υπαίθριος χώρος να υποδεχθεί εκπαιδευτικές δραστηριότητες, μαθησιακές δραστηριότητες και ν' αποκτήσει έναν πιο σύνθετο χαρακτήρα. Και να φέρει φυσικά το παιδί σ' επαφή και με τη φύση. Δεν είναι απλώς ένας χώρος εκτόνωσης, είναι το ίδιο σημαντικός για την ανάπτυξή του όσο και ο εσωτερικός χώρος του σχολείου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Στο επόμενο ερώτημα, «γιατί η πολιτεία δεν εντάσσει και τα σχολεία στο επισκευαστικό πρόγραμμα «Ανακαινίζω – εξοικονομώ» ώστε να γίνει η αναμόρφωση σε βιοκλιματικά σχολεία, δεν ξέρω αν έχετε κάποια άποψη.

Μ. ΔΑΝΔΟΥΛΑΚΗΣ: Να πω εγώ ένα παράδειγμα. Εμείς πριν δυόμιση χρόνια, μετά από πολλούς αγώνες, καταφέραμε αυτοί οι συμβασιούχοι οι 200 που είχαν απολυθεί επειδή είχαν 4ετείς συμβάσεις και λήξανε, να επανέλθουν όλοι με τροπολογία στις κτιριακές υποδομές, των πρώην ΟΣΚ. Όταν επανήλθαν οι συνάδελφοι, επειδή πλέον είχαμε γύρω στους 150 Μηχανικούς, μόνοι μας αναλάβαμε και κάναμε ομάδες πρωτοβάθμιου προσεισμικού ελέγχου και ανεβήκαμε στη Διοίκηση και είπαμε ορίστε, έχουμε φτιάξει ένα πρόγραμμα να ξεκινήσουν οι πρωτοβάθμιοι προσεισμικοί έλεγχοι.

Η απάντηση ποια ήταν: «Άμα κάνετε τους ελέγχους δε μπορούμε να βρούμε εμείς τη χρηματοδότηση πιθανόν, άρα πρέπει πρώτα να εξασφαλιστεί η χρηματοδότηση, θα κοιτάξουμε να γίνουν μεγαλύτερες ομάδες, να κάνουν πλήρεις φακέλους των σχολείων για να ενταχθούν στο τότε πακέτο Γιούνκερ, το οποίο ήταν ακριβώς πακέτο υποτίθεται για ενεργειακές αναβαθμίσεις, το οποίο όμως τι θα έκανε; Θα έκανε ΣΔΙΤ.

Δηλαδή σ' ένα δήμο που είχε πόσα σχολεία, θα τα γκρουπάριζε, εμείς θα είχαμε κάνει τους πλήρεις φακέλους για να ξέρει τι παίρνει η Κοινοπραξία και θα έκανε αντίστοιχο ΣΔΙΤ με επισκευές και ενεργειακές αναβαθμίσεις των σχολείων.

Καταλαβαίνουμε δηλαδή από αυτό όταν αν υπάρχουν, αν δεν προωθηθεί η κερδοφορία των ιδιωτικών επιχειρηματικών ομίλων, δε γίνεται τίποτα. Το κράτος σου λέει «εγώ δεν αναλαμβάνω να βάλω χρήματα, αν βρεθεί το πακέτο τάδε ή το εργαλείο των ΣΔΙΤ κτλ., όπου εκεί πέρα θα μπουν οι επιχειρηματικοί όμιλοι, εγώ δεν αναλαμβάνω καμία ευθύνη.

Από αυτή την άποψη, φαίνεται νομίζω ξεκάθαρα τι πολιτικές ακολουθούνται και γιατί βρίσκονται σε αυτή την κατάσταση τα σχολεία αυτή τη στιγμή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Δυο ζητήματα: Μαζί με την ασφάλεια το πιο σημαντικό είναι η προσβασιμότητα σε όλα τα σχολεία, σοβαρό πρόβλημα είναι οι παρεμβάσεις των Δήμων στα σχολεία που δε ζητούν την άποψη των εκπαιδευτικών του σχολείου οι οποίοι γνωρίζουν το χώρο και πώς μπορεί να γίνει παιδαγωγικά πιο λειτουργικός.

Δυστυχώς τις περισσότερες φορές οι Δήμοι κάνουν παρεμβάσεις χωρίς παιδαγωγική προοπτική. Δεν ξέρω ποιος θέλει να σχολιάσει.

Μ. ΔΑΝΔΟΥΛΑΚΗΣ: Αυτό είναι άποψη και συμφωνούμε. Δεν έχουμε να προσθέσουμε κάτι, πολύ σωστά τα λέει, το θέμα είναι πώς θα τους υποχρεώσεις και θα τους πιέσεις τους Δήμους να δεχθούν πραγματικά και να υπάρξει μια συλλογική, μια διαλεκτική συζήτηση πώς θα διαμορφωθεί ο χώρος του σχολείου. Ν' ακούγονται δηλαδή και οι γνώμες των εκπαιδευτικών οι οποίοι γνωρίζουν πώς πρέπει να διαμορφωθούν κάποιοι χώροι.

Κ. ΤΣΟΥΚΑΛΑ: Με τη νομοθέτηση ίσως αυτών των συμμετοχικών διαδικασιών, σχεδιασμό ο οποίος έχει γίνει σε τόσες άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Ίσως ν' άξιζε τον κόπο να το συζητήσετε στους Συλλόγους σας, στα Σωματεία σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστούμε πολύ. Το τελευταίο από αυτά τα ερωτήματα το αφήνω για τη ΔΟΕ περισσότερο, απευθύνεται κυρίως προς τη ΔΟΕ γιατί λέει ότι μέχρι τώρα το κτιριακό στα Νηπιαγωγεία είναι «πάμε κι όπου βγει, τι ενέργειες έχετε προγραμματίσει ως ΔΟΕ ώστε επιτέλους να υπάρχει ένα γενναία χρηματοδοτούμενο σχέδιο σχολικής στέγης από δημόσιο φορέα ώστε να λυθεί το πρόβλημα της σχολικής στέγης;».

Εντάξει, νομίζω καταλαβαίνει και η ίδια η συνάδελφος η οποία θέτει το ζήτημα, ότι η ΔΟΕ διεκδικεί, άλλωστε η σημερινή δράση από μόνη της είναι μέρος όλου αυτού του σχεδιασμού και όλη μας η αγωνία και το πώς μπαίνουν τα ζητήματα, τόσο στις διεκδικήσεις μας, στις αγωνιστικές κινητοποιήσεις όσο σε εκδηλώσεις σαν τη σημερινή, όσο το σχέδιο της Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας, είναι διεκδικήσεις προς κάτι καλύτερο σ' ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο προς το χειρότερο τοπίο.

Αυτό είναι και η βασική αγωνία που έχουμε ως κλάδος για να μπορέσουμε να ξεκινήσουμε να ξανακατακτούμε πράγματα τα οποία δυστυχώς κάνουμε ιδιαίτερα από τον καιρό των μνημονίων και μετά. Υπάρχει ένα τελευταίο ερώτημα που ήρθε τώρα, θα ήθελα να επισημάνω τη διάσταση που έθεσε η κα Τσουκαλά στην πολύ σημαντική εισήγησή της για τη συνέλευση του χώρου των δημοκρατικών συλλογικών λειτουργιών των σχολείων και των συνεργατικών παιδαγωγικών πρακτικών. Η ανάδειξη αυτή έχει πολύ μεγάλη σημασία για το εκπαιδευτικό κίνημα. Κυρία Τσουκαλά ήταν για σας το σχόλιο.

Κι ένα τελευταίο που επίσης μόλις τώρα ήρθε: «Το Νηπιαγωγείο μας αποτελείται από προκάτ αίθουσες με πολύ ψηλό σκαλοπάτι, μας ενημέρωσαν ότι υπάρχει νόμος που απαγορεύει τα σκαλοπάτια στα Νηπιαγωγεία. Πώς όμως θα προφυλαχθούμε σε περίπτωση ατυχήματος και πώς αντιμετωπίζεται αυτό το πρόβλημα νομικά;» είναι το ερώτημα που βάζει η συνάδελφος.

Όποιος νομίζει ότι μπορεί να πει κάτι εδώ από τους ομιλητές να τον ακούσουμε. Δε γνωρίζω το νόμο, ειλικρινά, δεν ξέρω αν τον γνωρίζει κάποιος από τους ομιλητές μας για τα σκαλοπάτια, αλλά εννοείται ότι από κει και πέρα χρειάζεται συνεργασία με τον τοπικό Σύλλογο ώστε ν' αναδείξουμε το ζήτημα και να φτάσει προς τη ΔΟΕ, αν όντως υπάρχει ζήτημα παράνομου τρόπου λειτουργίας του Νηπιαγωγείου.

Έκλεισαν τα ερωτήματα, δεν ξέρω αν οι ομιλητές μας θέλουν να κάνουν κάποιον σχολιασμό στην όλη συζήτηση πριν κλείσουμε.

M. ΔΑΝΔΟΥΛΑΚΗΣ: Εγώ πολύ σύντομα δυο ζητήματα θα ήθελα να θέσω. Το ένα είναι, να το πούμε έτσι, καθαρά για το θέμα της σχολικής στέγης, εμάς σας εργαζόμενοι στις κτιριακές υποδομές, έχουμε μια αγωνία τα τελευταία χρόνια και ιδιαίτερα μετά το σεισμό που σας ανέφερα, τον Ιούλιο του 2019.

Η αγωνία μας είναι ότι σε μια περιοχή όπου υπάρχει μεγάλη σεισμικότητα και συχνότητα στους σεισμούς, θα πρέπει με ταχύτατους ρυθμούς, το κράτος να παρέμβει να γίνουν έλεγχοι στα σχολικά κτίρια. Δηλαδή αυτό είναι κρίσιμο ζήτημα. Προχθές ήταν ένας χρόνος από το έγκλημα στα Τέμπη. Δηλαδή τι πρέπει να λέμε, αύριο πάλι θα βγαίνουν πάλι κυβερνητικοί παράγοντες, κυβέρνηση, Υπουργοί, και θα λένε «δεν ξέραμε, δεν είδαμε, δεν καταλάβαμε»;

Αυτή τη στιγμή σας διάβασα μια συγκεκριμένη απάντηση που έδωσε το ίδιο το Υπουργείο Υποδομών επίσημα, το έχουμε στα χέρια μας, ότι δεν ελέγχουν και δεν έχουν κανέναν έλεγχο αν έγιναν επισκευές από προηγούμενους σεισμούς και μάλιστα σε αντίστοιχο έγγραφο των κτιριακών υποδομών για το ίδιο θέμα, κλείνει λέγοντας ότι στη μεγάλη πλειονότητά τους οι ζημιές, που βρήκαμε, δεν οφείλονται στο πρόσφατο σεισμικό γεγονός.

Δηλαδή αφήνει να εννοηθεί, γιατί το είδαμε κιόλας σαν κλιμάκια που πήγαν και έκαναν τους ελέγχους, ότι οι ζημιές στα σχολεία δεν οφείλονταν στο σεισμό του '19, οφείλονταν σε κακή επισκευή ή καθόλου επισκευή από προηγούμενα σεισμικά γεγονότα. Τι θα γίνει δηλαδή τώρα; Ήδη πέρασε ένας χρόνος από το μεγάλο σεισμό στην Τουρκία που υποτίθεται ότι θ' αναλάμβανε το ΤΕΕ να κάνει τέλος πάντων αυτούς τους ελέγχους με τις ομάδες. Ένας χρόνος. Και μιλάμε για πρωτοβάθμιους ελέγχους, πού να πάμε και σε δευτεροβάθμιους.

Δηλαδή τι θα γίνει; Δε θα ξέρει το κράτος αν ο τάδε Δήμος παρενέβη και έκανε την επισκευή όπως πρέπει; Γιατί είναι και το θέμα το «όπως πρέπει», γιατί είδαμε και κολώνες τις οποίες είχαν σοβατίσει από πάνω. Γιατί δεν είναι μόνο ότι κάνω παρέμβαση όταν βλέπω ότι μου έρχεται ένα δελτίο, ότι υπάρχουν βλάβες στο σχολείο, είναι και τι παρέμβαση κάνω και αν λύνω το πρόβλημα ή απλώς το κουκουλώνω.

Είναι δυνατόν το κράτος κεντρικά, το Υπουργείο Υποδομών να μην έχει έναν πλήρη έλεγχο, αν έχει έγιναν σωστά οι επισκευές και να είναι τα παιδιά μέσα; Αυτό για μας είναι πραγματικά, το λέμε, το ξαναλέμε, δεν υπάρχει ούτε ένας Εισαγγελέας να παρέμβει; Πάντως εμάς είναι η αγωνία μας γιατί είναι η δουλειά μας και βλέπουμε πού πάει η κατάσταση.

Και το δεύτερο ζήτημα που είναι γενικότερο, έχει να κάνει με το εξής: Εδώ έχουμε μια πολιτική απέναντί μας που διαπερνά όλους τους δημόσιους φορείς και κυρίως αυτούς που είναι κρίσιμοι. Δηλαδή Υγεία, Παιδεία, Υποδομές. Και τι είναι αυτή η πολιτική, που είναι στρατηγική θα έλεγα: Τους αποδυναμώνουν, τους απαξιώνουν, δε δίνουν χρηματοδότηση, το προσωπικό λιγοστεύει, δεν παίρνουν νέο προσωπικό και φτάνουν σ' ένα σημείο να πουν «τι να κάνουμε, να ιδιωτικοποιήσουμε».

Τώρα έχουμε φτάσει στο σημείο, την επόμενη Παρασκευή να θέλουν να περάσουν από τη Βουλή το νομοσχέδιο για τα ιδιωτικά Πανεπιστήμια. Προχθές είχαμε κινητοποιήσεις πάλι για το θέμα. Είχαμε κινητοποίηση στις 22 του μήνα από την ΠΟΕΔΗΝ και την ΟΕΝΓΕ για τα νοσοκομεία, την κατάσταση που υπάρχει.

Εμείς τώρα εδώ πέρα, κάνουμε ολόκληρη συζήτηση για τα σχολεία και μπαίνουμε μπροστά προκειμένου επιτέλους το κράτος ν' αναλάβει τις ευθύνες του και να έχουμε σύγχρονα δημόσια και δωρεάν σχολεία όχι πολλών ταχυτήτων, μιας ταχύτητας που θα έχει την ευθύνη το κράτος γι' αυτό. γιατί δεν είναι δυνατόν ο τάδε Δήμος που είναι πιο καλός, να κάνει κάποιες παρεμβάσεις καλές σε σχολεία και ο άλλος να μην κάνει τίποτα, να μη μπορεί.

Λοιπόν, αυτή είναι η κατάσταση και πρέπει απέναντι σ' αυτή την κατάσταση και αυτή τη στρατηγική, να υπάρξει ένα κίνημα το οποίο να ανατρέψει αυτή την κατάσταση. Πρέπει αυτοί οι φορείς να ενισχυθούν, σε προσωπικό, σε κρατική χρέμα, σε λειτουργικότητα, σε αρμοδιότητες κτλ. και

το κράτος να έχει την κεντρική ευθύνη και να σταματήσει πια αυτή η πολιτική των ιδιωτικοποιήσεων.

Νομίζω ότι αυτό πρέπει να γίνει και ξαναλέω ότι η αγωνία μας αυτή τη στιγμή, παρ' ό,τι γνωρίζω ποια είναι η κατάσταση και ότι πρέπει να γίνει πρόγραμμα νέων σχολικών κτιρίων, ότι πρέπει να γίνουν παρεμβάσεις στα υπάρχοντα για να γίνουν πιο λειτουργικά, παρά όλα αυτά, το κύριο που μας καίει αυτή τη στιγμή και είναι η αγωνία μας, είναι το κράτος ν' αναλάβει την ευθύνη κεντρικά να δει αν έχουν γίνει οι απαραίτητες επισκευές στα σχολεία.

Αν είναι τα σχολεία στατικά εντάξει, αν τα παιδιά μας είναι ασφαλή, αν οι εκπαιδευτικοί που μπαίνουν στα σχολεία είναι ασφαλείς, αν οι γονείς μπορούν να πηγαίνουν τα παιδιά τους ήσυχα στο σχολείο για να κάνουν το μάθημά τους. Αυτή είναι η κατάσταση.

Προχθές είχαμε ένα χρόνο από το έγκλημα στα Τέμπη, πρέπει επιτέλους να σταματήσει αυτό το πράγμα, πρέπει να βρουν απέναντί τους ένα κίνημα οι κυβερνήσεις, η σημερινή και οι προηγούμενες, το οποίο να πει «φτάνει πια, ή θα μπουν μπροστά τα κέρδη τους, ή θα μπουν μπροστά οι ζωές μας». Κι εμείς λέμε οι ζωές μας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστούμε κι εμείς.

Γ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ: Να πω δυο κουβέντες μόνο: Τα εκπαιδευτικά Συνδικάτα τα τελευταία χρόνια επιμένουν πάρα πολύ και ορθά επιμένουν στο ζήτημα των εκπαιδευτικών ανισοτήτων. Γιατί οι εκπαιδευτικές ανισότητες είναι αυτές οι οποίες οδηγούν στις κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες.

Παρ' όλο που δε λέγεται πάρα πολύ στο δημόσιο διάλογο, οι κτιριακές υποδομές, το είπα και πριν, είναι ένας πολύ κρίσιμος παράγοντας εκπαιδευτικών ανισοτήτων. Όσο πιο υποχρηματοδοτημένη είναι η δημόσια εκπαίδευση, όσο πιο μη λειτουργικά και, τολμώ να πω, επικίνδυνα είναι τα δημόσια σχολικά κτίρια, τόσο περισσότερο ενδυναμώνεται η ιδιωτική εκπαίδευση με χορηγό, δυστυχώς, τις κυβερνήσεις.

Διότι εμείς δε θεωρούμε ότι είναι τυχαίο, ότι την ώρα που υποχρηματοδοτούνται τα δημόσια σχολεία, την ώρα που ο έλεγχος ο κτιριολογικός μετά την πρώτη διετία επαφίεται στην απολύτως υποχρηματοδοτημένη Τοπική Αυτοδιοίκηση, οι ιδιωτικές Σχολικές Μονάδες

ιδίως από το '15, '16 και μετά, συνεχώς προχωρούν σε νέες κτιριολογικές επενδύσεις.

Το ίδιο πράγμα, και επιτρέψτε μου να το πω αυτό έχοντας μιλήσει και με ειδικούς του ΕΟΠΠΕΠ, βλέπουμε και στο νόμο του κράτους πλέον για τα ιδιωτικά Πανεπιστήμια, όπου οι επαΐοντες μας έχουν ενημερώσει πως οι προβλέψεις για τις κτιριακές υποδομές των ιδιωτικών Πανεπιστημίων είναι κομμένες και ραμμένες στις απαιτήσεις των κυπριακών Πανεπιστημίων που θέλουν ν' ανοίξουν εδώ παραρτήματα.

Άρα λοιπόν βλέπουμε ότι ένα ολόκληρο σύστημα λειτουργεί και στο κομμάτι των υποδομών, κυρίως ίσως στο κομμάτι των υποδομών για να ωφεληθούν συγκεκριμένα επιχειρηματικά συμφέροντα.

Και την ίδια ώρα που υπάρχει η υποχρηματοδότηση της δημόσιας εκπαίδευσης και των δημόσιων κτιριακών υποδομών, την ίδια ώρα τα ιδιωτικά σχολεία έχουν τη δυνατότητα ν' αυξάνουν την πελατεία τους, μεγαλώνει δηλαδή το φιλέτο για την ιδιωτική εκπαίδευση αλλά και ταυτόχρονα οι χιλιάδες μικροαπατεώνες και το λέω χωρίς κανένα δισταγμό, οι χιλιάδες μικροαπατεώνες που κινούνται στο χώρο της ιδιωτικής εκπαίδευσης, ιδιοκτήτες μικρών φροντιστηρίων, κέντρων ξένων γλωσσών, οι χιλιάδες ιδιοκτήτες των Κέντρων Μελέτης και οι πολυπαραβατικοί ιδιοκτήτες των κολεγίων, έχουν τη δυνατότητα να στήνουν κτίρια της κακιάς ώρας, συχνά πάρα πολύ επικίνδυνα και βεβαίως παίρνοντας τα χρήματα των ανθρώπων οι οποίοι ειδικά στην προσχολική ηλικία, στα ιδιωτικά Νηπιαγωγεία υποχρεώνονται λόγω των κρατικών ελλείψεων να προσφεύγουν στην ιδιωτική εκπαίδευση.

Νομίζω όμως, και αυτό πρέπει να το πούμε, ότι υπάρχει εδώ και μια σχετική ευθύνη των γονέων που επενδύουν τα χρήματά τους στην ιδιωτική εκπαίδευση. Θα πρέπει και οι ίδιοι οι γονείς να βλέπουν πού επενδύουν, δεν είναι δυνατό να στέλνεις το παιδί σου σ' ένα κέντρο μελέτης στο οποίο δεν έχει παράθυρα η τάξη.

Δεν είναι δυνατό να το στέλνεις σ' ένα φροντιστήριο στο οποίο η τάξη μετά δυσκολίας χωράει 10-12 παιδιά και στριμώχνονται 15 και 20 παιδιά εκεί. Το ίδιο συμβαίνει και σε πάρα πολλά ιδιωτικά σχολεία όπου οι τάξεις είναι πραγματικά ασφυκτικά γεμάτες και τίθεται ζήτημα ακόμη και ασφάλειας.

Άρα λοιπόν, πέρα από εμάς, τα Συνδικάτα που προσπαθούμε ν' αναδείξουμε τα κομμάτια των ανισοτήτων, που προσπαθούμε ν' αναδείξουμε την παραβατικότητα, την υποχρηματοδότηση του δημόσιου εκπαιδευτικού συστήματος, την ωφέλεια που έχουν οι επιχειρηματίες και επιχειρηματικές δυνάμεις λόγω της υποχρηματοδότησης αυτής, υπάρχει όμως και η ευθύνη των πολιτών οι οποίοι θα πρέπει να βλέπουν κι αυτοί πού επενδύουν και αν τηρούνται οι στοιχειώδεις συνθήκες υγείας και ασφάλειας για τους μαθητές και για τους εργαζόμενους.

Αυτά τα λίγα και ελπίζω αυτή η συζήτηση να ξαναγίνει και ίσως με ένα ευρύτερο πάνελ ανθρώπων απ' όλο το φάσμα της εκπαίδευσης γιατί πραγματικά το θέμα των κτιριακών υποδομών δεν έχει συζητηθεί και αξίζουν συγχαρητήρια στη ΔΟΕ που το φέρνει το δημόσιο διάλογο, γιατί είναι ένα ζήτημα το οποίο έχει να κάνει, όχι μόνο με τη λειτουργικότητα της εκπαίδευσης, όχι μόνο με την ποιότητα αλλά με τις ζωές παιδιών και εργαζομένων. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κι εμείς ευχαριστούμε. Κυρία Τσουκαλά.

Κ. ΤΣΟΥΚΑΛΑ: Πραγματικά αξίζουν συγχαρητήρια, αξίζει συγχαρητήρια όλος αυτός ο αγώνας που κάνετε, και συμβάλλουν αυτές οι εκδηλώσεις που οργανώνετε.

Συμφωνώ και με τον κ. Χριστόπουλο και με τον κ. Δανδουλάκη, και να πω κι εγώ δυο λόγια, ότι η ανατροπή αυτής της τραγικής εικόνας, μπορεί να γίνει μόνο μέσα από κινητοποιήσεις, μόνο μέσα από την άσκηση πίεσης στους διοικητικούς μηχανισμούς, μόνο μέσα από τη συνεργασία και τη σύμπραξη όλων των φορέων, μέσα από τη στήριξη των συμμετοχικών διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένων και αυτό θέλω να το τονίσω και των συμμετοχικών διαδικασιών σχεδιασμού. Αυτό έδειξε τουλάχιστον ο αγώνας και τα πειράματα που έγιναν σε άλλες χώρες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Συγκεντρώνοντας όλα όσα είπαν οι εισηγητές και την κατεύθυνση που όλοι βλέπουμε ότι είναι η διεκδίκηση από τα Συνδικάτα, η διεκδίκηση από τους εργαζόμενους, αυτών που οφείλει να δώσει η πολιτεία προς το δημόσιο σχολείο σα να είναι πραγματικά δημόσιο, άλλωστε να θυμίσω ότι από το 2019 σχετική έρευνα της ΔΟΕ απέδειξε αυτό που όλοι υποψιαζόμαστε και όλοι γνωρίζαμε, ότι είναι πολλές οι μορφές

ιδιωτικοποίησης που παρεισφρέουν στη δημόσια λειτουργία του σχολείου και πέραν τούτου, ο Γιώργος Χριστόπουλος παραλείψεις και σε επίπεδο κτιριακό και σ' επίπεδο στελέχωσης των σχολείων θα πω εγώ, σ' εκπαιδευτικό προσωπικό, συχνά σπρώχνουν την ελληνική οικογένεια προς το ιδιωτικό σχολείο.

Να πω ότι μέσα απ' όλα αυτά που περιγράφηκαν και ειδικά όσα ακούστηκαν για το Νηπιαγωγείο, υπάρχει κάτι που πρέπει να το τονίσουμε. Ότι πέρα από τα πολλά προβλήματα κτιριακά που αντιμετωπίζει όχι μόνο το Νηπιαγωγείο αλλά και το Δημοτικό Σχολείο και τα Γυμνάσια και τα Λύκεια φυσικά, κατά συνέπεια, στηρίζεται στην κρατική χρηματοδότηση και την κρατική στήριξη, από άποψη κτιριακή.

Πρέπει να τονίσουμε ότι ο αγώνας που έδωσε η ΔΟΕ για το 2018 για τη θεσμοθέτηση της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής αγωγής, ήρθε πέρα από τις σαφέστατες και αναμενόμενες κτιριακές ελλείψεις που όλοι γνωρίζαμε ότι υπήρχαν και ξέραμε και τι πρόκειται ν' αντιμετωπίσουμε.

Ήρθαν σα μια απάντηση στο να μην εκχωρηθεί ένα πολύ σημαντικό κομμάτι, η ιδιωτική εκπαίδευση στους Δήμους που τότε, μέσα από δυο αποφάσεις της ΚΕΔΕ επεδίωκαν να πάρουν υπό τη δική τους λειτουργία την προσχολική αγωγή και με ό,τι αυτό σήμαινε, τόσο για την ίδια την προσχολική αγωγή όσο και για το μέλλον του σχολείου, γνωρίζοντας πολύ καλά πώς λειτουργούν πολλά εκπαιδευτικά συστήματα στην Ευρώπη και με το πόσοι οι Δήμοι είναι αυτοί, οι υποχρηματοδοτούμενοι Δήμοι ή με μερική χρηματοδότηση Δήμοι είναι αυτοί οι οποίοι έχουν την ευθύνη λειτουργίας των σχολείων με τραγικές συνέπειες για τα σχολεία.

Να πω ότι ο αγώνας αυτός δε μηδενίζεται και δε σβήνει στην κατάκτηση της δήλωσης υποχρεωτικής προσχολικής αγωγής. Είναι σαφές όμως ότι θα πρέπει να δώσουμε όλοι μαζί έναν αγώνα ώστε τα κτιριακά ζητήματα που αντιμετωπίζει, τα πολλά κτιριακά ζητήματα που αντιμετωπίζει το σημερινό σχολείο, τόσο το Νηπιαγωγείο όσο και το Δημοτικό, ν' αντιμετωπισθούν με υπευθυνότητα και όχι ανευθυνότητα όπως βλέπουμε να γίνεται μέχρι σήμερα και όπως ανέδειξαν και οι βασικές τοποθετήσεις της σημερινής συζήτησης.

Θέλω να ευχαριστήσω τον φίλο και συνάδελφο, τον Γιώργο Χριστόπουλο, τον κ. Δανδουλάκη, τον Πρόεδρο των Εργαζομένων της ΚΤΥΠ αλλά και την κα Τσουκαλά, που μας έδωσε πολύ χρήσιμες πτυχές για το πώς το κτιριακό ζήτημα συνδέεται με την εκτελεστική διαδικασία.

Να σας ευχαριστήσω πάρα πολύ για τη σημερινή σας παρουσία και συμβολή στο δημόσιο διάλογο που επιδιώκει να έχει η ΔΟΕ στο να λυθούν όλα τα προβλήματα που ταλανίζουν το δημόσιο σχολείο με στόχο τη βελτίωσή του, γιατί αυτός είναι πάνω απ' όλα ο στόχος, το να λυθούν τα ζητήματα και όχι απλά να μείνουμε σε διαπιστώσεις που ενδεχομένως να κρύβουν και μια απογοήτευση.

Πρέπει να γίνουν κινητήριοι μοχλός για να αδώσουμε μεγαλύτερο αγώνα για να μπορέσουμε να πάρουμε αυτά που χρειάζονται για το δημόσιο σχολείο και τους μαθητές μας.

Καληνυχτίζουμε κι εσάς και όλους όσους μας παρακολούθησαν και απόψε. Ραντεβού για την επόμενη διαδικτυακή εκδήλωση της ΔΟΕ και ευχόμαστε όλα αυτά πραγματικά, όχι με τη μορφή ευχολόγιου, αλλά, επαναλαμβάνω, με τη μορφή της κινητοποίησης για να μπορέσουμε να έχουμε δυναμικότερες διεκδικήσεις, να οδηγήσουν σε μια πραγματική ανόρθωση του δημόσιου σχολείου. Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ.

ΛΗΞΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ